

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:

**В. о. завідувача кафедри,
д. е. н. професор**

_____ **О. В. Добровольська**

«_____» _____ 2020 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Фінансове управління необоротними активами підприємства та шляхи
його вдосконалення**

**Виконала: студентка за
освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та
страхування» зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»
Ітерман Г.А.**

Керівник: доц. Бровко Л.І.

Дніпро – 2020

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОНмолодьспорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку і фінансів

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Освітній ступінь магістр

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри д.е.н., професор
_____ Катан Л.І.

«_____» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студентці

ІТЕРМАН ГАННІ АНАТОЛІВНІ

- 1. Тема дипломної роботи** “ Фінансове управління необоротними активами підприємства та шляхи його вдосконалення ”
- 2. Керівник роботи** Бровко Лариса Іванівна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ДДАЕУ від «13» жовтня 2020 р. №2590.
- 3. Строк подання студентом роботи** – 16 грудня 2020 р.
- 4. Вихідні дані до роботи:** інструктивні матеріали щодо фінансового управління необоротними активами підприємства та пошуку шляхів його вдосконалення, річні фінансові звіти ТОВ «АГРО СВІТ» за 2015-2019 роки.
- 5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити).** 1. Теоретичні основи фінансового управління необоротними активами підприємства 2. Аналіз стану управління необоротними активами . 3. Шляхи підвищення ефективності управління необоротними активами підприємства.
- 6. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов’язкових креслень).** 1. Основні характерні ознаки необоротних активів підприємства. 2. Основні етапи управління операційними необоротними активами підприємства. 3. Послідовність прийняття управлінських рішень по оновленню необоротних активів. 4. Послідовність прийняття управлінських рішень по оновленню необоротних активів. 5. Динаміка варіації показника валової продукції в постійних цінах ТОВ «АГРО-СВІТ» за 2015-2019 роки. 6. Зміна динаміки показника зносу основних засобів на кінець року, тис. грн. 7. Динаміка першого комплексного (інтегрального) показника ефективності використання основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ». 8. Основні складові амортизаційної політики. 10. Динаміка загальної суми амортизаційних відрахувань ТОВ «АГРО-СВІТ» за 2015-2019 роки.11. Динаміка загальної суми амортизаційних відрахувань ТОВ «АГРО-СВІТ» за 2015-2019 роки.12. Алгоритм діагностики активів підприємства.13. Динаміка інтегрального показника інтегрального показника оцінки ефективності управління активами ТОВ «АГРО-СВІТ».

7. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

8. Дата видачі завдання 10 березня 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Економічна сутність, склад та структура необоротних активів підприємства	Квітень 2020 р.	
2	Загальна характеристика та оцінка показників фінансово-господарської діяльності	Травень 2020 р.	
3	Аналіз фінансового забезпечення формування необоротних активів	Липень 2020 р.	
4	Економіко-математичне моделювання ефективності використання необоротних активів ТОВ «АГРО-СІВТ»	Вересень 2020 р.	
5	Висновки і пропозиції	Жовтень 2020 р.	
6	Оформлення дипломної роботи	Листопад 2020 р.	

Студент _____
(підпис)

Ітерман Г.А.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис)

Бровко Л.І.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Економічна сутність, склад та структура необоротних активів підприємства	10
1.2. Джерела формування необоротних активів підприємства	18
1.3. Політика управління необоротними активами підприємства .	24
Висновки до розділу 1.	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ	34
2.1. Загальна характеристика ТОВ «АГРО-СВІТ» та оцінка показників фінансово-господарської діяльності	34
2.2. Аналіз наявності, складу та джерел формування необоротних активів, їх вплив на ліквідність та платоспроможність	47
2.3. Аналіз ефективності використання необоротних активів	51
2.4. Аналіз фінансового забезпечення формування необоротних активів	56
Висновки до розділу 2.	60
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	62
3.1. Економіко-математичне моделювання ефективності використання необоротних активів ТОВ «АГРО-СВІТ»	62
3.2. Шляхи покращення використання необоротних активів	67
3.3. Оцінка ефективності заходів управління активами	73
Висновки до розділу 3.	80
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85
ДОДАТКИ	93

РЕФЕРАТ

Тема: «Фінансове управління необоротними активами підприємства та шляхи його вдосконалення».

Магістерська робота: 93 ст., 18 рис., 20 табл., 4 додатки, 72 літературних джерел.

Об'єктом дослідження є процес вивчення особливостей фінансового управління необоротними активами підприємства та пошук шляхів його вдосконалення.

Метою дипломної роботи виступає розробка теоретичних, методичних положень і практичних рекомендацій щодо визначення сутності необоротних активів підприємства та комплексного підходу до їх фінансового управління, а також пошуку напрямів його вдосконалення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних та практичних основ фінансового управління необоротними активами підприємства та пошук шляхів його вдосконалення.

Економіко-математичне моделювання ефективності використання необоротних активів ТОВ «АГРО-СВІТ» свідчить про те, що при збільшенні питомої ваги активних фондів на 1% фондівіддача підвищиться на 0,712 грн. Обчислений коефіцієнт кореляції $r=0,689$ показує, що між фондівіддачею та питомою вагою активних фондів існує достатньо тісна пряма залежність. Коефіцієнт детермінації $r^2 = 0,689 * 0,689 = 0,545235$ або 53,52%, показує, що на 53,52% варіювання фондівіддачі за досліджуваний період залежить від питомої ваги активних фондів, інша частина 45,48% коливань – зумовлена неврахованими факторами.

АНОТАЦІЯ

НЕОБОРОТНІ АКТИВИ, ПІДПРИЄМСТВО, УПРАВЛІННЯ, ОЦІНКА, РИЗИКИ, ОПТИМІЗАЦІЯ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

АННОТАЦИЯ

НЕОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ, ПРЕДПРИЯТИЕ, УПРАВЛЕНИЕ, ОЦЕНКА, РИСКИ, ОПТИМИЗАЦИЯ, ОБЕСПЕЧЕНИЕ.

SUMMARY

NON-CURRENT ASSETS, ENTERPRISE, MANAGEMENT, EVALUATION, RISKS, OPTIMIZATION, SECURITY

ВСТУП

Актуальність теми. Здійснення господарсько-фінансової діяльності підприємством є можливим за умов наявності у нього різноманітних видів активів. Сучасні умови управління підприємством висувають підвищені вимоги до управління та фінансування активів. Це пов'язано з тим, що конкурентоспроможність підприємства, тактичні і стратегічні перспективи його розвитку залежать від ефективного використання активів. В умовах постійної нестачі фінансових ресурсів, банкрутства та ліквідації великої кількості підприємств доволі гостро постає проблема найраціональнішого і дієвого застосування активів підприємства і знаходження напрямів покращення ефективності даного процесу.

Наявність кризових значних тенденцій у економіці вітчизняній, збільшення боротьби конкурентної і змінність факторів середовища зовнішнього спонукають до необхідності знаходження переваг додаткових для підприємства, які дадуть можливість організувати стійке і дієве існування суб'єкта господарювання. Ключовою конкурентною перевагою виступає потенціал виробничий підприємства, який представляє собою масив можливостей щодо забезпечення найбільш вірогідного випуску продукції за наявних ресурсів виробничих. Також, важливою складовою потенціалу виробничого підприємства виступають активи необоротні. Безпосередньо від наявності і дієвості застосування активів необоротних залежать такі головні показники діяльності виробничо-господарської підприємства, як об'єми виробництва і реалізації, прибутковість, доходність тощо. Варто зазначити, що в умовах сьогодення однією із проблем ключових, що є в сфері управління активами необоротними, виступає незадовільний їх стан із погляду експлуатації ефективної. Отже, трактування теоретико-методичних основ управління фінансуванням активів необоротних посідає місце важливе у системі досліджень наукових. Місце активів необоротних в діяльності підприємства неможливо переоцінити, тому, що вони генерують виробничу і

техніко-технологічну основу для всіх процесів господарських, створюють надійний рівень конкурентоспроможності підприємства.

Проблематика управління активами необоротними, та засоби їх фінансування посідали завжди вагоме місце у роботах відомих зарубіжних і вітчизняних науковців. Дослідження праць наукових а також господарської практики діяльності доводять недостатнє розкриття надзвичайно важливих питань, котрі пов'язані із формуванням політики ефективної активів необоротних фінансування із включенням специфіки галузі сільськогосподарської.

Ключові характеристики управління фінансового активами необоротними підприємства, а також пошук шляхів його вдосконалення досліджували представники зарубіжної та вітчизняної економічної науки. Значний внесок у дослідження зазначеної проблематики зробили такі науковці: Атамась Г.П., Богданюк О.В., Брадул О.М., Бровко Л.І., Городянська Л.В., Климова О.С., Мазуркевич І.О., Олійник О.В., Романенко М.А., Семенов А.Г., Поддєрьогін А. та ін.

Отже, ключові питання комплексного управління фінансового активами необоротними підприємства, а також знаходження напрямів його вдосконалення в реаліях сьогодення є надзвичайно актуальними і потребують подальших наукових досліджень та обґрунтувань.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи виступає розроблення теоретичних, положень методичних та рекомендацій практичних відносно вивчення сутності активів необоротних підприємства і підходу комплексного до їх управління фінансового, а також знаходження напрямів його вдосконалення. З метою досягнення даної мети було поставлено та вирішено наступні завдання:

- дослідити сутність економічну, склад і структуру активів необоротних підприємства;
- розглянути джерела формування активів необоротних підприємства;
- дослідити елементи політики управління активами необоротними

підприємства;

- здійснити характеристику і оцінку загальну діяльності та показників фінансово-господарської ТОВ «АГРО-СВІТ»;

- здійснити аналіз наявності, складу та джерела формування активів необоротних, їх вплив на ліквідність і платоспроможність ТОВ «АГРО-СВІТ»;

- здійснити аналіз ефективності використання активів необоротних;

- проаналізувати фінансове забезпечення формування необоротних активів ТОВ «АГРО-СВІТ»;

- провести моделювання економіко-математичне ефективності використання необоротних активів ТОВ «АГРО-СВІТ»;

- провести оцінювання ефективності управлінських заходів активами і віднайти шляхи поліпшення використання активів необоротних.

Об'єктом дослідження є процес дослідження особливостей фінансового управління необоротними активами підприємства та пошук шляхів його вдосконалення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних та практичних основ фінансового управління необоротними активами підприємства та пошук шляхів його вдосконалення.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання, системний і еволюційний підходи, які застосовувалися для вивчення фундаментальних положень економічної науки стосовно особливостей фінансового управління необоротними активами підприємства.

Також в дипломній роботі використані наступні наукові методи: аналізу і синтезу, абстрактно-логічний, монографічний, емпіричний, статистичних групувань, графічний, логістичний, розрахунково-конструктивний, метод прогнозування.

Наукова новизна результатів одержаних ґрунтується на визначенні теоретико-методологічних основ, тверджень, висновків та рекомендацій управління фінансового активами необоротними підприємства і пошук

напрямів його вдосконалення. На основі результатів дослідження було визначено такі наукові положення:

- визначено, що величина необоротних активів підприємства залежить від обсягу фінансових ресурсів, якими воно володіє

- доведено, що оптимально сформовані активи необоротні, за рахунок структури певної ресурсів фінансових, дає змогу підприємству безперервно виконувати діяльність свою, утримувати на рівні достатньому свою платоспроможність;

- встановлено, що найбільша кількість відрахувань амортизаційних ТОВ «АГРО-СВІТ» припадає на машини і обладнання, цей показник на протязі періоду досліджуваного мав динаміку до збільшення. Так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком частка нарахованої амортизації збільшилася на 1022 тис. грн., така динаміка пояснюється тим, що в сільськогосподарському виробництві основу господарювання складають машини та обладнання. Загальна сума амортизаційних відрахувань на протязі досліджуваного періоду 2015-2019 років поступово збільшувалась і у 2019 році в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 3249 тис. грн;

- економіко-математичне моделювання дієвості застосування активів необоротних ТОВ «АГРО-СВІТ» говорить про те, що при збільшенні ваги питомої фондів активних на 1% фондівіддача збільшиться на 0,712 грн. Обчислений кореляції коефіцієнт $r=0,689$ свідчить, що між фондівіддачею і вагою питомою фондів активних спостерігається достатньо пряма тісна залежність. Детермінації коефіцієнт $r^2 = 0,689 * 0,689 = 0,545235$ або 53,52%, показує, що на 53,52% варіювання фондівіддачі за період досліджуваний залежить від ваги питомої фондів активних, інша частина 45,48% коливань – пояснюється факторами неврахованими;

- доведено, що при збільшенні співвідношення оборотних і основних фондів на 1 грн. фондівіддача збільшиться на 2,883 грн. Коефіцієнт кореляції $r=0,7605$ показує, що між величинами існує тісний прямий зв'язок. Коефіцієнт детермінації $r^2 = 0,7605 * 0,7605 = 0,57836$ або 57,84%, показує,

що варіація фондівддачі на 57,84% залежить від співвідношення основних і оборотних фондів, а решта коливання 42,16% – від інших неврахованих факторів.;

- встановлено, що необхідним напрямом покращення ефективності використання фондів основних є зменшення обсягу устаткування недіючого, виведення із експлуатації непотрібного і швидке включення у виробництво устаткування невстановленого.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що наведені заходи та методичні підходи дозволять покращити фінансове управління необоротними активами ТОВ «АГРО-СВІТ». Прикладне значення розроблених рекомендацій підтверджується впровадженням, яке використане у практичній діяльності ТОВ «АГРО-СВІТ».

Публікації. За результатами проведеного дослідження в фаховому науковому виданні із економіки опубліковано 1 наукову працю, загальним обсягом 0,56 друкованого аркуша.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність, склад та структура необоротних активів підприємства.

Сучасне сфера функціонування підприємств вітчизняних пояснюється надзвичайно складними умовами, котрі викликані не лише ситуацією політичною у країні, котра призвела до нестабільності валюти національної і зменшення спроможності купівельної споживача, а також одночасну експансію товаровиробників іноземних, котрі завойовують усе більшу частку ринку національного.

Шеремет О.О. звертає увагу на те, що: «під впливом вищезазначених чинників зростає конкуренція на ринку, коли забезпечення стабільності трансформується у виживання вітчизняних підприємств. Важливою запорукою успіху сьогодні стає не просто забезпечення максимізації прибутку, а збереження стабільності у фінансовій, інвестиційній та господарській діяльності підприємства. Забезпеченість виробничого процесу необоротними активами в оптимальній кількості та ефективне управління ними є необхідною умовою стабілізації та нормального функціонування. Однак для ефективного управління необоротними активами потрібно насамперед чітко визначити сутнісні характеристики цієї економічної категорії» [69, с. 54].

Голов С.Ф. зазначає: «у зарубіжній практиці поняття необоротні активи визначається по-різному. У Швейцарії необоротні активи в активі балансу об'єднані в одну групу – основні засоби; в Росії – оборотні активи, які включають нематеріальні активи, основні засоби та дохідні вкладення у матеріальні цінності, в Німеччині – основний капітал та фінансові активи; в Естонії – основне майно (довгострокові фінансові інвестиції, матеріальне основне і нематеріальне майно); у Єгипті – основний (основні засоби),

моральний (нематеріальні активи) та ресурсний капітал (природні багатства)» [19, с. 165].

Трактування сутності поняття «необоротні активи» різними науковцями представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Наукові погляди вітчизняних вчених стосовно визначення сутності
поняття «необоротні активи»

Автор	Трактування сутності
Диба В. М.	«Необоротні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності і які переносять на продукцію свою вартість частинами» [23, с. 146].
Загородній А. Г., Вознюк Г. Л.	«Необоротні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі його господарської діяльності» [24, с. 319].
Кузнецов В., Михайленко О.	«Необоротні активи – нематеріальні ресурси та матеріальні ресурси, що є власністю підприємства і забезпечують його функціонування, термін корисного використання яких становить більше одного року чи операційного циклу» [34, с. 320].
Мочерний С. В.	«Необоротні активи – матеріальні, нематеріальні та фінансові ресурси, термін корисного використання яких перевищує календарний рік (або операційний цикл)» [40, с. 555].
Сеймон В. С.	«Необоротні активи – це сукупність матеріальних і нематеріальних ресурсів та прав, які належать суб'єкту господарювання, беруть участь у виробничому процесі, переносять свою вартість на продукцію частинами та корисний ефект від використання яких очікується отримувати протягом періоду, який становить більше одного року» [58, с. 8].
Шелудько В. М.	«Необоротні активи – це майно підприємства, яке призначене для тривалого використання у процесі фінансово-господарської діяльності» [59, с. 98].

Аналізуючи таблицю 1 наголосимо на тому, що, визначення, запропоновані вченими, суперечливі. Загальновизнаного тлумачення змісту категорії активи оборотні не існує. Це можна пояснити наявністю великої кількості підходів до визначення цієї категорії, що вказують на еволюцію поглядів в економічній теорії. Незважаючи на багато думок, при визначенні природи оборотних активів вчені за їхніми переконаннями, як правило, діляться на дві групи. Одна група вважає, що оборотні активи є майновою цінністю підприємства, інша - що це матеріальні та нематеріальні ресурси.

Однак, підсумовуючи висловлювання дослідників, можна сказати, що нематеріальні активи - це активи, які надійно виражаються у своїй вартості, використовуються компанією протягом тривалого часу (більше одного року) і які, як очікується, принесуть користь у майбутньому.

Отже, на підставі вивчення літературних джерел можемо виокремити основні характерні ознаки необоротних активів підприємства рисунок 1.1.

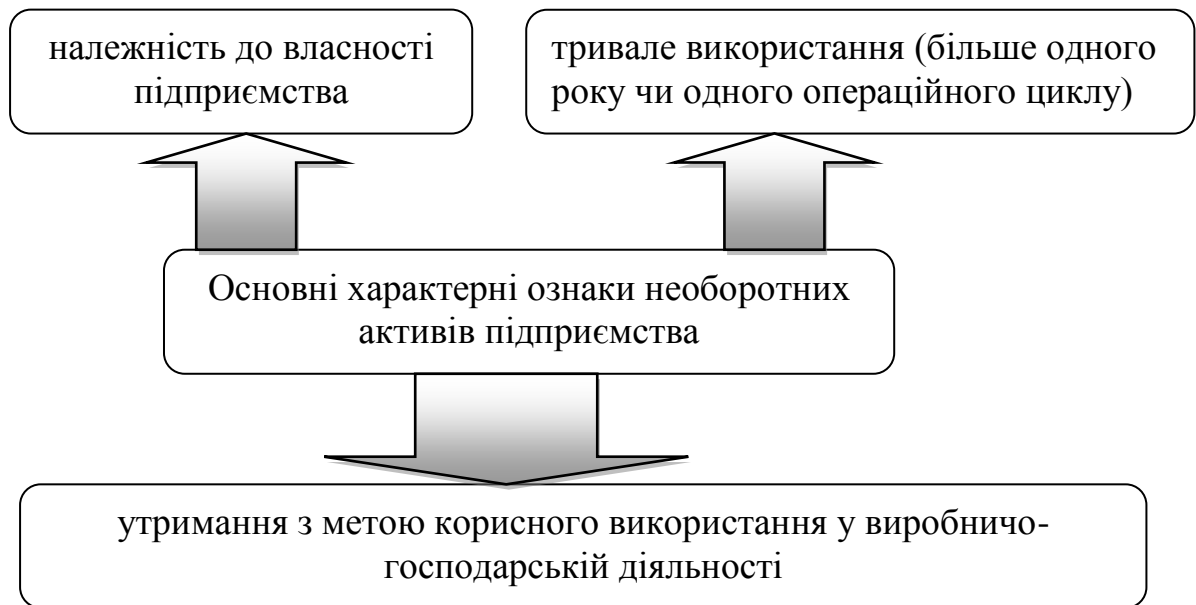

Рис. 1.1. Основні характерні ознаки необоротних активів підприємства.

Також варто увагу звернути на те, що лише деякі науковці такі як Діба В. М., та Сеймон В. С. наголошують на тому, що: «в процесі корисного тривалого використання у виробничо-господарській діяльності необоротні активи переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції» [23, 58].

Ми вважаємо, що процес нарахування виступає взаємопов'язаним із процесом утримання і застосування активів необоротних, отже акцент на перекладанні вартості є обов'язковим. Окрім того, вважаємо необхідним доповнення переліку об'єктів переносу вартості – продукції виготовленої вартість – також вартістю послуг наданих товарів та ін.

Вітчизняні нормативно-правові джерела також трактують сутність певних категорій економічних, також і активів необоротних, розгалуженість

котрих представлено на рисунку 1.2.

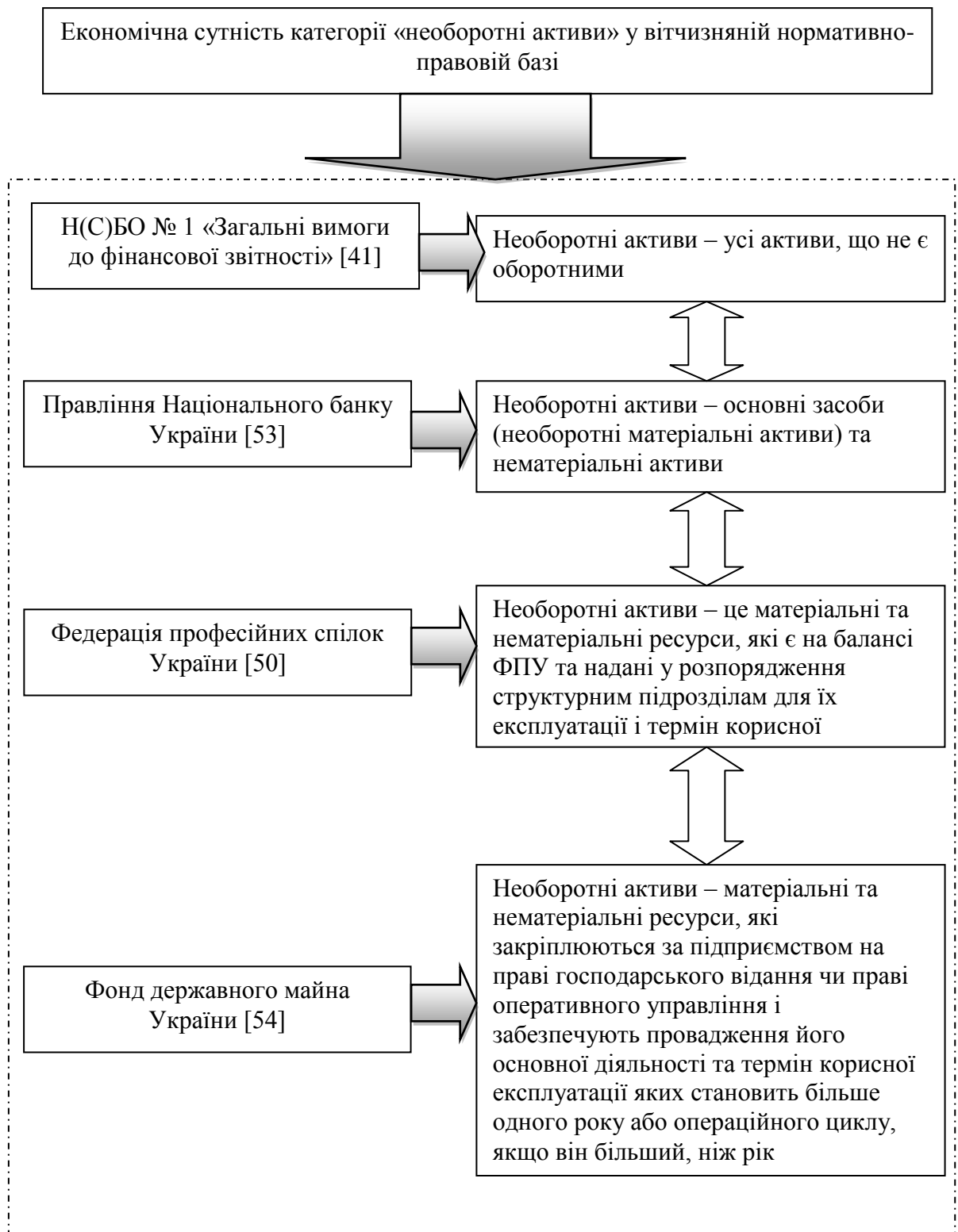

Рис. 1.2. Економічна сутність категорії «необоротні активи» у вітчизняній нормативно-правовій базі.

Підсумовуючи тлумачення сутності економічної активів необоротних,

котрі представлені у вітчизняних джерелах нормативно-правових, доцільно наголосити на тому, що під активами необоротними варто розуміти активи, котрі застосовуються підприємством в його господарюванні на протязі певного проміжку часу (більше року одного) і після застосування котрих підприємство отримуватиме в майбутніх періодах вигоди економічні; а вартість їх можна достовірно визначити.

Варто зазначити, що у обліку бухгалтерському до активів необоротних відносять:

- засоби основні;
- інші необоротні активи матеріальні;
- активи нематеріальні;
- довгострокові інвестиції фінансові;
- довготермінова заборгованість дебіторська;
- відстрочені активи податкові;
- гудвіл».

Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби»: «до основних засобів належать матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)» [48].

П(С)БО 8 свідчить про те, що: «такими матеріальними активами можуть бути будинки, споруди, передавальні пристрої, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар, робоча і продуктивна худоба, багаторічні насадження та інші основні засоби. До інших необоротних матеріальних активів належать такі матеріальні активи, як бібліотечні фонди, малоцінні необоротні активи, тимчасові (нетитульні) споруди, природні ресурси, інвентарна тара, предмети прокату тощо. Нематеріальний актив – це довгострокові вкладення в придбання об'єктів промислової та інтелектуальної власності, а також інших аналогічних майнових прав, що визнаються об'єктом права власності конкретного

підприємства і приносять дохід у конкретний період часу. До об'єктів промислової власності відносять право на винахід, промислові зразки, товарні знаки і знаки обслуговування» [49].

На думку Богданюк О.В.: «нематеріальні активи є найбільш значимих складових підприємств, вони можуть виступити гарантом їх присутності, конкурентоспроможності, що забезпечить постійну прибутковість провідних компаній та підприємств. З одного боку, нематеріальні чинники все активніше використовуються у всіх сферах діяльності (здатних привести в дію механізм інноваційного розвитку), а з іншого – ще знаходять своє теоретичне осмислення вченими і правове оформлення законодавцями. Натепер ситуація в галузі управління нематеріальними активами на підприємствах залишається недосконалою [11].

Хом'як Р.Л. вважає, що «пов'язано це насамперед з такими наявними в Україні проблемами: 1) облікове законодавство звужує склад нематеріальних активів, зокрема, зараховуючи витрати зі створення багатьох нематеріальних активів на витрати звітного періоду; методика обліку деяких об'єктів інтелектуальної власності взагалі відсутня; 2) одночасно з існуванням нематеріальних активів, які в господарській діяльності підприємства знаходяться або на правах власності, або на ліцензійній основі (як позикові), методичний підхід до відображення нематеріальних активів у звітності однаковий, що приводить до збільшення вартості майна (з позиції використання витратного підходу) і не дає об'єктивної оцінки для тих користувачів, які не можуть вимагати додаткової інформації; 3) досить часто облікова вартість нематеріальних активів набагато нижче ринкової вартості, що приводить до заниження майнового стану підприємства, оскільки в обліку, як правило, використовується витратний підхід; 4) унікальні нематеріальні активи часто не враховують у балансі, наприклад, гудвіл не враховується в балансі підприємства, доки не відбудеться акт купівлі-продажу підприємства» [65, с. 185].

В практичній діяльності до активів необоротних відносять цінності

майнові усіх видів із терміном використання більше року одного та вартістю більше 15 мінімумів неоподатковуваних доходів громадян.

Склад активів необоротних підприємства представлений у додатку А.

Варто наголосити на тому, що засоби основні є найбільш значимою частиною активів необоротних, котрі утримує підприємство із метою їх застосування у виробничому процесі або ж поставки товарів, послуг, робіт, передачі в оренду особам іншим, або ж з метою реалізації функцій адміністративних та соціально-культурних, передбачуваний строк корисного застосування котрих більше року одного.

Шеремет О.О. відзначає, що: «не належать до основних засобів:

- предмети терміном служби менше одного року незалежно від їх вартості;

- спеціальні інструменти і спеціальні пристосування підприємств серійного і масового виробництва певних виробів або для виготовлення індивідуального замовлення незалежно від їхньої вартості;

- спеціальний одяг, спеціальне взуття, а також постільні речі незалежно від їхньої вартості і терміну служби;

- формений одяг, призначений для видачі працівникам підприємства, незалежно від вартості й терміну служби.

Основні засоби підприємства включають:

Виробничі основні засоби - частина основних засобів, яка бере участь у процесі виробництва тривалий час, зберігаючи при цьому натуральну форму. Вартість основних виробничих засобів переноситься на вироблений продукт поступово, частинами, у міру використання. Відновлення цих засобів здійснюється через капітальні інвестиції» [70, с. 175-179].

Буряк П.Ю. наголошує на тому, що «основні виробничі засоби з обліком їх виробничого призначення поділяються на такі групи:

А. Будівлі і споруди. До них належать - будинки основних, допоміжних, обслуговуючих цехів, депо, гаражі промислового підприємства, конструкторські бюро, керування, контори, піднімальні і відкриті гірські

видобутки, нафтові і газові шпари, димарі і водонапірні башти на окремих фундаментах, дороги для усіх видів транспорту усередині підприємства, дамби, греблі, канали.

Б. Передавальні пристрої. До них належать - водорозподільні пристрої, спорудження електропередачі і зв'язку, каналізаційні спорудження, газопроводи.

В. Машини та устаткування. До них належать - робочі машини й устаткування, вимірювальні і регулюючі прилади, лабораторне устаткування, обчислювальна техніка, транспортні засоби.

Г. Виробничий і господарський інвентар. До них належать - механізовані і ручні інструменти усіх видів, що ріжуть, що давлять, ударні, а також усілякі пристосування, різні предмети господарського і виробничого характеру.

Д. Інші основні засоби. Невиробничі основні засоби - це житлові будинки та інші об'єкти соціально-культурного й побутового обслуговування, які не використовуються у господарській діяльності і перебувають на балансі підприємства» [63, с. 257].

На відміну від засобів основних виробничих засоби основні не виробничі не приймають участь у виробничому процесі та не переносять вартість свою на продукт вироблений. Відновлення реалізується за рахунок прибутку, котрий в розпорядженні підприємства залишається.

Подольська В.О. та Яріш О.В. визначають «структура основних виробничих засобів - це співвідношення окремих їх груп. Підприємство зацікавлене в оптимальному підвищенні питомої ваги активної частини виробничих засобів. На структуру основних виробничих засобів впливають:

- виробничі та матеріально-технічні особливості галузі;
- форми суспільної організації виробництва;
- форми відтворення основних засобів;
- рівень автоматизації і механізації;
- кліматичні та географічні умови розміщення» [46, с. 312] .

1.2. Джерела формування необоротних активів підприємства.

Вартість активів необоротних підприємства залежить від суми ресурсів фінансових, якими воно володіє. Структура покриття активів джерелами формування безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства. Оптимально сформовані необоротні активи завдяки певній структурі фінансових ресурсів дозволяють компанії постійно працювати, підтримувати достатній рівень платоспроможності, а також мають певний резерв коштів для швидкого реагування на непередбачені ситуації, коли раптом виникає потрібно сплатити свої борги.

Шеремет О.О. зазначає, що «джерелами формування активів підприємства виступають фінансові ресурси, які можна визначити, як сукупність грошових коштів, яку змогло зосередити у своєму розпорядженні підприємство на певний момент для здійснення своєї статутної діяльності шляхом вкладення цих коштів у активи підприємства для забезпечення розширеного відтворення та виконання фінансових зобов'язань. Основними критеріями ефективності формування активів є фінансова стійкість та ліквідність підприємства. Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробничо-торговельної діяльності, а також – затрати на його розширення та оновлення» [70, с. 69].

В свою чергу Давиденко Н.М. акцентує увагу на тому, що: «наявність у підприємства власного капіталу є дотриманням мінімальної умови фінансової стійкості. Виділяють чотири типи фінансової стійкості: абсолютна стійкість для забезпечення запасів достатньо власних обігових коштів. Платоспроможність підприємства гарантована; нормальна стійкість для забезпечення запасів, крім власних обігових коштів, залучаються довгострокові кредити та позики. Платоспроможність підприємства гарантована; нестійкий фінансовий стан для забезпечення запасів, крім

власних обігових коштів і довгострокових кредитів та позик, залучаються короткострокові кредити та позики. Платоспроможність підприємства порушена, але її можна відновити; кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів не вистачає джерел їх формування. Підприємству загрожує банкрутство. Ліквідність підприємства – це його здатність здійснити перетворення фінансових або матеріальних активів у грошові кошти з метою своєчасного виконання зобов'язань» [22, с. 37].

Індикатори стану та дієвості використання засобів основних доцільно згенерувати в три групи, що характеризують:

- 1) забезпечення засобами основними підприємства;
- 2) стан засобів основних;
- 3) дієвість застосування засобів основних.

Показниками, котрі описують забезпеченість підприємства засобами основними, є:

- фондомісткість;
- фондоозброєність,
- коефіцієнт вартості реальної засобів основних виробничих в майновому складі підприємства.

Фондомісткість виступає величиною оберненою до фондovіддачі. Цей показник надає можливість визначити вартість засобів основних на одну гривню продукції виробленої та описує забезпеченість підприємства засобами основними. За нормальних умов фондovіддача повинна зростати, а фондомісткість - до зменшення.

Забезпеченість підприємства фондами основними визначається рівнем трудового капіталу. Останній розраховується як відношення вартості фондів основних до кількості працюючих.

На думку Корневої Н.О.: «Коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства визначається як відношення вартості основних виробничих засобів (за вирахуванням суми їхнього зносу) до вартості майна підприємства. Якщо коефіцієнт реальної вартості основних

виробничих засобів у майні підприємства сягає критичної позначки (0,2 – 0,3), то реальний виробничий потенціал підприємства буде низьким і треба терміново шукати кошти для виправлення становища» [32, с. 56].

Стан засобів виробничих основних пояснюють через наступні коефіцієнти:

- зносу засобів основних;
- придатності;
- оновлення;
- вибуття (приросту) засобів основних.

Коефіцієнт зносу пояснює долю вартості засобів основних, що її списано на витрати виробництва в попередніх періодах. Коефіцієнт зносу трактується відношенням суми зносу основних засобів до балансової вартості засобів основних.

$$K_3 = \frac{Z_o}{\Phi_k}, \quad (1.2)$$

де K_3 - коефіцієнт зносу основних засобів;

Z_o - сума зносу основних засобів;

Φ_k - балансова вартість основних засобів.

Коефіцієнт придатності показує, яка частина основних засобів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності.

Коефіцієнти оновлення та вибуття розраховуються за формулами:

$$K_o = \frac{\Phi_y}{\Phi_k}; \quad (1.3)$$

$$K_v = \frac{\Phi_v}{\Phi_k}; \quad (1.4)$$

де K_o - коефіцієнт оновлення основних засобів;

Φ_y - вартість введених основних засобів за звітний період;

K_B - коефіцієнт вибуття основних засобів;

Φ_B - вартість виведених основних засобів за звітний період.

За твердженням Мних Є.В.: «коефіцієнт оновлення основних засобів характеризує інтенсивність уведення в дію нових основних засобів. Він показує частку введених основних засобів за визначений період у загальній вартості основних засобів на кінець звітного періоду. Коефіцієнт вибуття показує інтенсивність вибуття основних засобів, тобто ступінь вибуття тих основних засобів, які або морально застаріли, або зношені й непридатні для дальшого використання. Позитивною в діяльності підприємства є ситуація, коли вартість введених у дію основних засобів перевищує вартість вибулих основних засобів. Для цього розраховується коефіцієнт приросту основних засобів» [38, с. 325].

$$K_p = \frac{\Phi_y - \Phi_B}{\Phi_K}; \quad (1.5)$$

Показники, котрі описують ефективність використання засобів основних: фондвіддача, рентабельність засобів основних, прибуток на одну гривню засобів основних.

Найбільш повним показником, котрий описує дієвість використання засобів основних, є фондвіддача.

$$\Phi_B = \frac{B_{\Pi}}{\Phi_K}; \quad (1.6)$$

де Φ_B - фондвіддача засобів основних;

B_{Π} - вартість продукції виробленої за період звітний;

Φ_K - вартість балансова засобів основних на кінець періоду звітного.

Показником відносним ефективності застосування засобів основних є рентабельність. Даний показник розраховується за формулою:

$$P_{\phi} = \frac{\Pi_3}{\Phi_k}; \quad (1.7)$$

Показником абсолютним ефективності застосування засобів основних виступає величина прибутку на одну гривню засобів основних.

Показником ефективності застосування засобів основних ще є показник ваги питомої активної частини засобів основних у їх сумі загальній.

За твердженням Агрес О.Г.: «Необоротні активи виступають важливим елементом для функціонування будь-якого підприємства. Стан, а також раціональне і ефективне використання в подальшому впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємств» [1, с. 6].

Проаналізуємо детальніше джерела формування необоротних активів підприємства.

Існують власні та залучені джерела формування активів необоротних. Власні джерела формування включають в себе:

- капітал статутний;
- капітал додатковий;
- відрахування амортизаційні;
- прибуток чистий підприємства.

Статутний капітал підприємства - це початкова сума коштів, вкладених засновниками (власниками) у спільне підприємство з метою функціонування організації, а також право на ведення бізнесу за ними закріплено.

Момот Т.В. вважає, що: «додатковий капітал - відображає підвищення вартості необоротних активів. Додатковий капітал за своєю суттю є частиною власного капіталу підприємства і в його складі враховується сума основних засобів до оцінки об'єктів капітального будівництва та інших матеріальних об'єктів майна організації з терміном корисного використання понад 12 місяців, яка проводиться в установленому порядку, а також сума, отримана понад номінальну вартість розміщених акцій (емісійний дохід

акціонерного товариства), і інші аналогічні суми» [39, с. 415].

Амортизаційні відрахування представляють фінансовий результат фіксованої передачі вартості основних засобів, представляють для підприємства додаткові джерела власних коштів, що використовуються для фінансування діяльності.

Семенов А.Г та Юсипчук Л.А. стверджують: «чистий прибуток - сума, яка залишиться в розпорядженні підприємства після відшкодування витрат виробництва, сплати податків та інших платежів. До власних джерел фінансування прийнято відносити і внутрішньовиробничі резерви (внутрішньогосподарські) - це такі джерела, які вводяться підприємством, для підвищення ефективності діяльності. Для покриття потреби в основних засобах при конкретних ситуаціях для підприємства є необхідність звертатися до позикових джерел. Така потреба може виникнути через зовнішні причини, що не залежать від підприємства. Ними можуть бути ненадійність партнерів, надзвичайні обставини, реконструкція і технічне переозброєння виробництва, відсутність необхідного стартового капіталу, наявність сезонності у виробництві, заготівлі, переробці, постачанні і збуті продукції тощо» [60, с. 112].

На думку Щепіта Т.Г.: «позиковий капітал, або так звані позикові джерела формування необоротних активів - це залучені для фінансування розвитку підприємства на поворотній основі грошові кошти та інше майно. Основний капітал виконує величезну роль у всіх сферах економіки, активно бере участь в сучасних перетвореннях в усіх галузях народного господарства, які стосуються економічного і політичного середовища, а також технологічний рівень і організаційну структуру. Формування необоротних активів - це сукупність матеріальних цінностей, що діють як в сфері матеріального виробництва, так і невиробничій сфері. Необоротні активи є майном підприємства і становлять його основну частину. Слід зробити висновок про те, що основний капітал насамперед розглядається як частина фінансових ресурсів підприємства, інвестованих в усі види необоротних

активів, які використовуються для здійснення виробничого господарської діяльності з метою отримання прибутку» [71, с. 92].

Отже, вивчивши джерела необоротних активів, можна виявити важливу різницю між ними. На момент отримання позичкового капіталу компанія чітко знає, скільки і коли їй доведеться дати гроші, а також який додатковий відсоток віддачі від отриманих коштів вона повинна заплатити. Отримуючи власний капітал, власники (акціонери) можуть не знати, скільки грошей принесе їм капітал у майбутньому. Таким чином, підприємство в процесі своєї діяльності може використовувати всі наявні джерела (власні, позикові), забезпечуючи при цьому його фінансову стійкість, розвиток, а також збільшення прибутку.

1.3. Політика управління необоротними активами підприємства.

Результативність діяльності виробничо-господарської підприємств залежна від структури і інтенсивності застосування їх засобів основних. Отже ключовим напрямом роботи в сфері фінансовій підприємства є пояснення та вибір доцільних джерел фінансування придбання і використання засобів основних, оцінка показників дієвості їх використання, генерація дієвої політики амортизаційної і інвестиційної.

Мочерний С.В. стверджує, що: «в умовах сьогодення більшість малих і середніх підприємств значною мірою втрачають свої позиції через застарілу технологію, а також значно зношені виробничі потужності. Однією з головних проблем на таких підприємствах є відсутність якісного і вчасного оновлення нематеріальних активів, яке своєю чергою сприяло б підвищенню продуктивності їх діяльності. Ефективне управління необоротними активами на підприємстві, окрім підвищення конкурентоспроможності, дає змогу створити потужну основу для діяльності підприємства та умови для ефективного його розвитку в майбутньому. Необхідно детально планувати та аналізувати кожен з показників статей балансу підприємства, а також

приділяти увагу їх зіставленню поміж собою» [40, с. 412].

Бровко Л.І. та Ітерман Г.А. наголошують на тому, що: «політика управління необоротними активами підприємства є системою дій, заснованих на чітко сформульованих принципах, на базі яких визначаються напрями та обсяги фінансування необоротних активів, формуються необхідні грошові кошти з доступних джерел фінансування за допомогою різних методів та форм фінансування з урахуванням забезпечення оптимальної структури сформованих ресурсів з метою створення умов ефективного здійснення торговельно-технологічних процесів як у довгостроковому, так і в короткостроковому періодах діяльності» [28, 152].

Бланк І.А. наполягає на тому, що: «сформовані на первісному етапі діяльності підприємства операційні необоротні активи вимагають постійного управління ними. Це управління здійснюється в різних формах і різних функціональних підрозділах підприємства. Частина функцій цього управління покладена на фінансовий менеджмент» [8, с. 365].

Поддєрьогін А.М. в свою чергу стверджує: «основними завданнями управління необоротними активами є: визначення можливих форм оновлення основних виробничих засобів на простій та розширеній основі; визначення потреби в необоротних активах для збільшення обсягів виробництва; забезпечення ефективного використання раніше сформованих та нововведених основних засобів та нематеріальних активів; формування необхідних фінансових ресурсів для відтворення необоротних активів та оптимізація їх структури» [45, с. 415].

Також Мазуркевич І.О. зазначає: «стосовно організації активів за допомогою джерел варто зазначити важливе правило: джерелами оборотних активів повинні бути короткострокові зобов'язання, а джерелами для необоротних активів – довгострокові зобов'язання. Це правило пояснюють тим, що необоротні активи за визначенням відносяться до категорії засобів з низькою ліквідністю, чия окупність, часто довші за часом, ніж окупність оборотних засобів, отже – вони не повинні бути профінансовані за рахунок

короткострокових залучених коштів. Необоротні активи досить різноманітні за своїм складом, тому їх можливо прокласифікувати залежно від багатьох ознак. Наприклад, розрізняють активні та пасивні основні засоби (складова необоротних активів), виробничі та невиробничі фонди тощо. Необоротні активи гармонійно поєднані з оборотними активами в процесі функціонування підприємства (на виробництві та у загальногосподарській діяльності); окрім того, деякі статті необоротних активів навіть перегукуються зі статтями оборотних активів (довгострокова дебіторська заборгованість, довгострокові фінансові інвестиції тощо). Але як і оборотні активи, необоротні також мають свої переваги та недоліки» [36, с. 93].

Ключові складові активів необоротних підприємства розглянемо на рисунку 1.3.

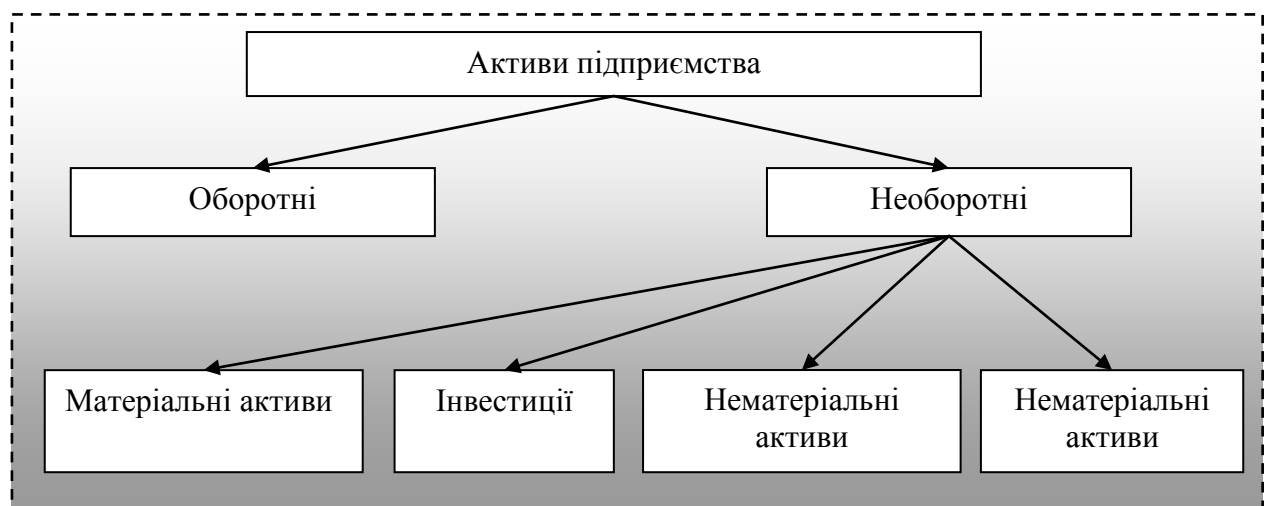

Рис. 1.3. Ключові складові необоротних активів підприємства.

При розробці загальної стратегії фінансової підприємства в створенні своєчасного відновлення і дієвого використання активів необоротних, важливо формувати політику керування активами необоротними, що генерує такі етапи:

- аналіз активів необоротних підприємства;
- оптимізація обсягу і складу активів необоротних на підприємстві;
- забезпечення правильного амортизації нарахування;
- оптимізація форм і джерел фінансування активів необоротних.

- забезпечення своєчасного оновлення активів необоротних та їх використання ефективного.

Аналіз здійснюється для вивчення динаміки загального обсягу та складу необоротних активів, ступеня їх придатності, інтенсивності оздоровлення та ефективності.

Основні етапи управління операційними необоротними активами підприємства розглянемо на рисунку 1.4.

Рис. 1.4. Основні етапи управління операційними необоротними активами підприємства.

Серед основних із цих резервів - збільшення виробничого використання необоротних активів з часом та збільшення виробничого використання необоротних активів за потужністю.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання відповідного активу. Важливу роль у забезпеченні нарахування

амортизації відіграє відповідність обраних методів амортизації політиці формування фінансових ресурсів для відновлення цих активів.

Романенко М.А. зазначає: «враховуючи зношення необоротних активів необхідно своєчасно забезпечити їхнє відновлення. У цих цілях на підприємстві необхідний рівень інтенсивності відновлення окремих груп операційних необоротних активів, розраховується загальний обсяг активів, що підлягають відновленню в майбутньому періоді, встановлюються основні форми й вартість відновлення різних груп активів» [55, с. 319].

Послідовність прийняття управлінських рішень по оновленню необоротних активів зобразимо на рисунку 1.5.

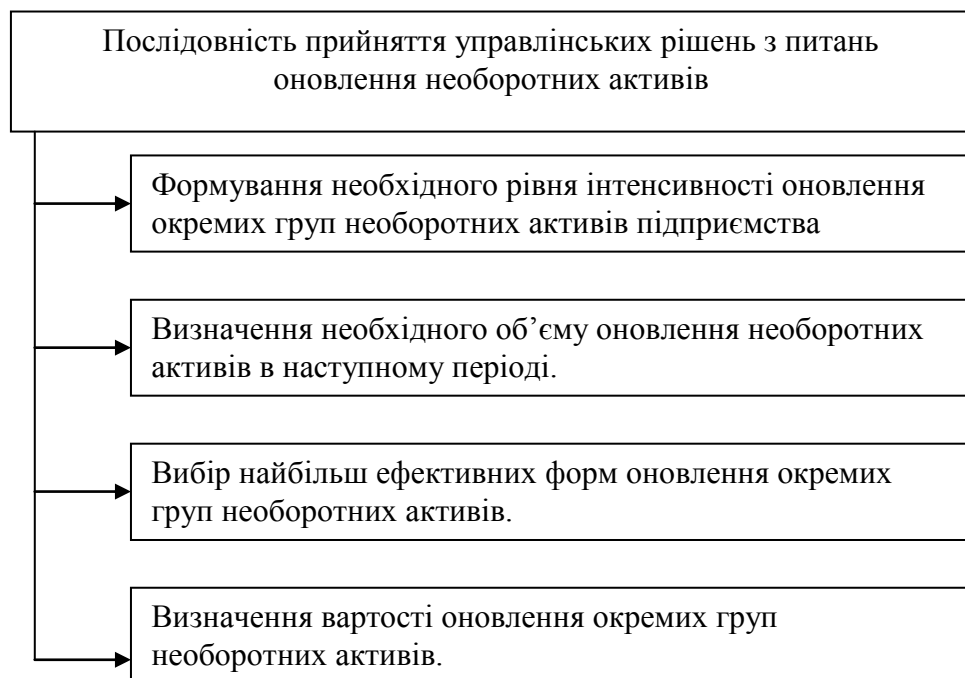

Рис. 1.5. Послідовність прийняття управлінських рішень по оновленню необоротних активів.

Швець В. наголошує: «забезпечення ефективного використання необоротних активів підприємства полягає в розробці системи заходів, спрямованих на підвищення коефіцієнтів рентабельності й виробничої віддачі необоротних активів. Зростання ефективності використання необоротних активів дозволяє скоротити потребу в них, тому що між цими двома показниками існує зворотна залежність» [69, с. 54].

За твердженням Іванілова О.С.: «у системі управління необоротними активами підприємства однією з найбільш важливих функцій фінансового менеджменту є забезпечення своєчасного й ефективного їхнього оновлення. В умовах ринкової економіки в процесі оновлення операційних необоротних активів необхідно враховувати негативний вплив на цей процес рівня інфляції. У господарській практиці відомі два методи протидії негативному впливу інфляції: періодична індексація основних засобів та застосування прискореної амортизації» [26, с. 516].

Ухвалення рішень управлінських із оновлення активів необоротних реалізується в 4 етапи.

Перший етап - це формування необхідного рівня інтенсивності відновлення окремих груп необоротних активів підприємства, який визначається двома основними факторами: їх фізичним та функціональним (моральним) зносом.

Амортизаційна політика підприємства є невід'ємною частиною загальної політики управління необоротними активами. У процесі формування амортизаційної політики підприємства враховуються такі фактори: обсяг використовуваних операційних основних засобів та нематеріальних активів, методи відображення їх реальної вартості, фактичний термін використання цих активів, інфляція, методи амортизації дозволено законом тощо.

Гетьман О.О. стверджує: «наступним етапом прийняття рішень є визначення необхідного обсягу відновлення необоротних активів у майбутньому періоді. Відновлення необоротних активів підприємства може здійснюватися на простій або розширеній основі, відображаючи процес простого або розширеного їхнього відтворення. На даному етапі на прийняття рішення впливають такі фактори як наявність необоротних активів на підприємстві на даний момент та їх відповідність потребам підприємства, ступінь їх зношеності, стратегія підприємства та інше. Третім етапом є вибір найбільш ефективних форм відновлення окремих груп необоротних активів.

Конкретні форми відновлення окремих груп активів визначаються з урахуванням характеру намічуваного їхнього відтворення. Просте відтворення здійснюється в формах поточного або капітального ремонту та придбання аналогічних основних засобів, розширене відтворення - будівництво нових, реконструкція або модернізація діючих основних засобів» [17, с. 258].

Останнім кроком є визначення вартості відшкодування певних груп необоротних активів з точки зору різних його форм. Методи визначення вартості відшкодування необоротних активів диференціюються за окремими формами оздоровлення.

Кінцеві результати вищевказаних управлінських рішень дозволяють сформулювати загальну потребу у відновленні діючих необоротних активів підприємства з точки зору їх окремих видів та різних форм майбутнього відновлення.

Савицька Г.В. зазначає: «фінансування необоротних активів підприємства здійснюється за такими варіантами: використання власного капіталу підприємства, використання позикового капіталу і змішане фінансування. Вибір відповідного варіанта фінансування відновлення необоротних активів по підприємству в цілому здійснюється з врахуванням наступних основних факторів: достатності власних фінансових ресурсів для забезпечення економічного розвитку підприємства в майбутньому періоді; вартості довгострокового фінансового кредиту в порівнянні з рівнем прибутку, створюваного обновлюваними видами необоротних активів; досягнутого співвідношення використання власного й позикового капіталу, що визначає рівень фінансової стійкості підприємства; доступності довгострокового фінансового кредиту для підприємства» [57, с. 398].

У процесі фінансування відновлення певних видів необоротних активів одним із найскладніших завдань фінансового управління є вибір альтернативи - придбання цих активів у власність або їх здача в оренду.

Також Савицька Г.В. звертає увагу на те, що: «альтернативою

придбання необоротних активів є взяття їх в лізинг. Основними перевагами лізингу є: можливість використання нової техніки без значних одноразових витрат; відсутність потреби негайного початку платежів; відсутність потреби в додаткових гарантіях, оскільки забезпеченням угоди є саме устаткування та ін. Критерієм прийняття управлінських рішень про придбання або оренду окремих видів основних коштів, поряд з оцінкою вищевикладених переваг і недоліків лізингу і їхньою значимістю для даного підприємства з позицій фінансового менеджменту, є порівняння сумарних потоків платежів при різних формах фінансування відновлення майна» [57, с. 564].

Лізингові операції проводяться на основі договору лізингу у формі багатосторонньої або двосторонньої угоди. Схему проведення лізингових операцій наведемо на рисунку 1.6.

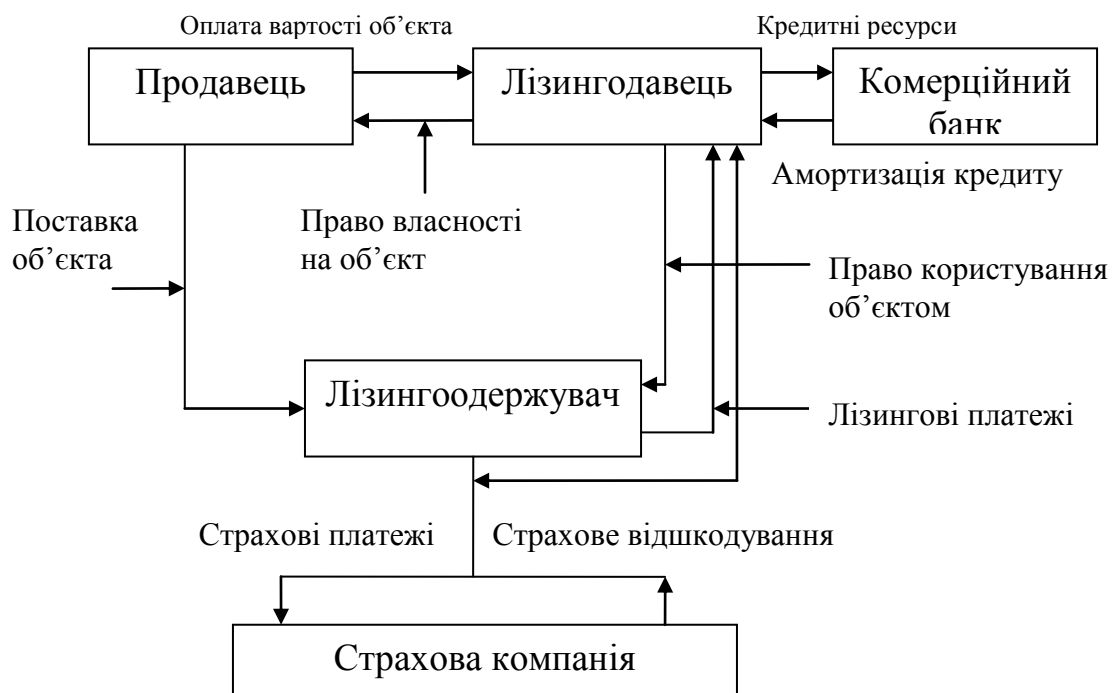

Рис. 1.6. Схема проведення лізингових операцій.

Підсумовуючи зазначимо, що необоротні активи на підприємстві є основою його функціонування. Їх управління визначає успіх кожного суб'єкта господарювання та перспективи його подальшого розвитку.

Рациональне управління необоротними активами на підприємстві відповідно до теоретичних принципів здійснюється через ряд етапів.

Своєчасне оновлення необоротних активів та вибір оптимальних форм їх фінансування дозволяє компанії бути конкурентоспроможною.

Висновки до розділу 1.

1. Необоротні активи - це сукупність матеріальних і нематеріальних прав та ресурсів, що є власністю суб'єкту господарювання, приймають участь у процесі виробничому, вартість свою передають на товар частинами та ефект корисний від яких прогнозується отримати на протязі періоду більше року одного.

2. Активи нематеріальні виступають однією із найбільш важливих складових підприємств багатьох, можуть вони бути гарантом їх присутності, конкурентоспроможності і переваги на ринку, що гарантує безперебійну прибутковість компаній провідних і підприємств.

3. Вартість необоротних активів підприємства залежить від обсягу фінансових ресурсів, якими воно володіє. Структура покриття активів джерелами формування безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства. Оптимально сформовані необоротні активи завдяки певній структурі фінансових ресурсів дозволяють підприємству безперервно здійснювати свою діяльність, підтримувати достатній рівень своєї платоспроможності.

4. Активи необоротні активізують процес створення елемента для функціонування будь-якого підприємства. Стан, а також раціональне та ефективне використання в подальшому впливають на кінцеві результати діяльності господарської підприємств.

5. Бувають джерела власні та залучені формування активів необоротних. До джерел власних формування капіталу основного відносяться: капітал статутний; капітал додатковий; відрахування амортизаційні; прибуток чистий підприємства.

6. Ефективне управління активами необоротними на підприємстві,

крім підвищення конкурентоспроможності, дозволяє створити міцний фундамент для підприємства та умови для його ефективного розвитку в майбутньому. Необхідно детально спланувати та проаналізувати кожен з показників балансу підприємства, а також звернути увагу на їх порівняння між собою.

7. В системі управління активами необоротними підприємства однією з найважливіших функцій фінансового управління є забезпечення їх своєчасного та ефективного оновлення. В умовах ринкової економіки в процесі оновлення діючих необоротних активів необхідно враховувати негативний вплив на цей процес інфляції.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

2.1. Загальна характеристика ТОВ «АГРО-СВІТ» та оцінка показників фінансово-господарської діяльності.

Товариство з обмеженою відповідальністю «АГРО-СВІТ» засноване 08 квітня 2003р. Розташоване за адресою Україна, 51320, Дніпропетровська обл., Юр'ївський район, село Олександрівка, вулиця Леніна, будинок 40. Директор підприємства Книш Ігор Павлович. Ключовий вид діяльності підприємства 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур.

Середньооблікова кількість працюючих робітників 72 чоловіка. Тривалість робочого тижня становить 40 годин. Робочий день розпочинається в 8.00 год. і закінчується в 17.00 годин, перерва на обід з 12.00 до 13.00 годин. Підприємство складається з відділення рослинництва, механізованого току, тваринництва, автомобільного гаража, центрального складу, складу паливно-мастильних матеріалів, підрозділу охорони, сторожової.

Чернецька Ю.А. зазначає: «сільськогосподарські угіддя разом із землею під забудовами є основним елементом сільськогосподарської території і найважливішим складником виробничих сил у сільському господарстві, що виконують рівнозначні три функції. Земля є засобом виробництва, предметом праці і як природне середовище - передумовою сільськогосподарського виробництва. Саме в сільському господарстві земля, як і в кожній іншій діяльності є основою, в технічному і фізичному сенсі, для розміщення всіх інших чинників виробництва» [68, с. 110].

ТОВ «АГРО-СВІТ» знаходиться в степовій зоні. Якість земель, їх структура, а також ґрунтово-кліматичні умови сприяють успішному розвитку сільськогосподарського виробництва, головним чином у рослинництві.

Подібно до того, як земля є основним і необхідним засобом сільськогосподарського виробництва, і виробнича діяльність господарства залежить від результатів її використання. Використовуючи звітність компанії, ми аналізуємо склад та структуру землі

Таблиця 2.1

Динаміка і структура земельних ресурсів, землезабезпеченість ТОВ
«АГРО-СВІТ»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2019 р. у % до 2015 р.
	га	га	га	га	га	
Площа. с-г угідь	2737	2722	2755	2789	2754	100,62
З них ріллі	2737	2722	2755	2789	2754	100,62
Рівень розораності землі	100	100	100	100	100	0
Приходиться на 1 робітника:	33,8	31,7	33,2	38,7	38,3	113,20
-с-г угідь						
- ріллі	33,8	31,7	33,2	38,7	38,3	113,20

Аналізуючи таблицю 2.1. наголосимо на тому, що на протязі досліджуваного періоду земельна площа ТОВ «АГРО-СВІТ» коливалася майже на одному рівні. Так у 2019 році, в порівнянні з 2015 роком площа сільськогосподарських угідь збільшилася на 17 га. Або на 0,62%. Така динаміка свідчить про те, що підприємство на протязі досліджуваного періоду не орендувало додаткових земельних угідь. Аналізуючи частку сільськогосподарських угідь, що припадають на одного працівника в ТОВ «АГРО-СВІТ» зауважимо, що найбільше значення даний показник мав у 2018 році 38,7 га.

Важливою складовою організаційно-економічних характеристик будь-якого підприємства є аналіз складу та структури товарної продукції, з її допомогою здійснюється пошук резервів збільшення виробництва, передбачених цільовими, договорами поставок, завдяки кращому використанню існуючого виробництва потужність, раціональне економічне використання робочої сили, матеріальних та фінансових ресурсів.

Аналіз виготовлення продукції за складом надає можливість дослідити суттєвість зрушень структурних (зміну ваги питомої видів окремих продукції в загальному її обсязі). Це важливо враховуючи те що зміна структури випуску продукції має неабиякий вплив на затрати, результати фінансові і кошти обігові підприємства. Аналіз складу і структури продукції товарної ТОВ «АГРО-СВІТ» наведений в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Склад і структура товарної продукції в ТОВ «АГРО-СВІТ»

Вид продукції	2015р.		2016р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Пшениця озима	9151	49,03	18004	67,57	13638	44,5	16337	52,29	15282	39,67
Кукурудза на зерно	3116	16,70	1819	6,83	3635	11,86	3510	11,24	4620	11,99
Ячмінь озимий	-	-	1220	4,58	5095	16,63	4260	13,64	3460	8,98
Ячмінь ярий	1378	7,38	2295	8,61	-	-	-	-	-	-
Соняшник	5019	26,89	3306	12,41	8277	27,01	7134	22,84	12116	31,46
Насіння ріпаку й кользу	-	-	-	-	-	-	-	-	3040	7,89
Всього по рослинництву	18664	100,00	26644	100,00	30645	100,00	31241	100,00	38518	100,0
Всього по підприємству	18664	100,00	26644	100,00	30645	100,00	31241	100,00	38518	100,0

Аналізуючи таблицю 2.2. зауважимо, що на протязі досліджуваного періоду структура товарної продукції в цілому мала тенденцію до збільшення. ТОВ «АГРО-СВІТ» спеціалізується лише на вирощуванні продукції рослинництва, а саме: пшениці озимої, кукурудзи на зерно, ячменю, соняшника а також насіння ріпаку і кользу. Серед товарної продукції за обсягом переважає пшениця озима. З кожним досліджуваним роком обсяги пшениці озимої мали тенденцію до збільшення так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком обсяг пшениці озимої збільшився на 6131 тис. грн. По всім іншим видам продукції спостерігається позитивна тенденція на протязі досліджуваного періоду 2015-2019 років. Досліджуючи таблицю 2.2 можна сказати про те, що ТОВ «АГРО-СВІТ» є вузькоспеціалізованим

сільськогосподарським підприємством.

Динаміка зміни товарної продукції ТОВ «АГРО-СВІТ» наведена на рисунку 2.1.

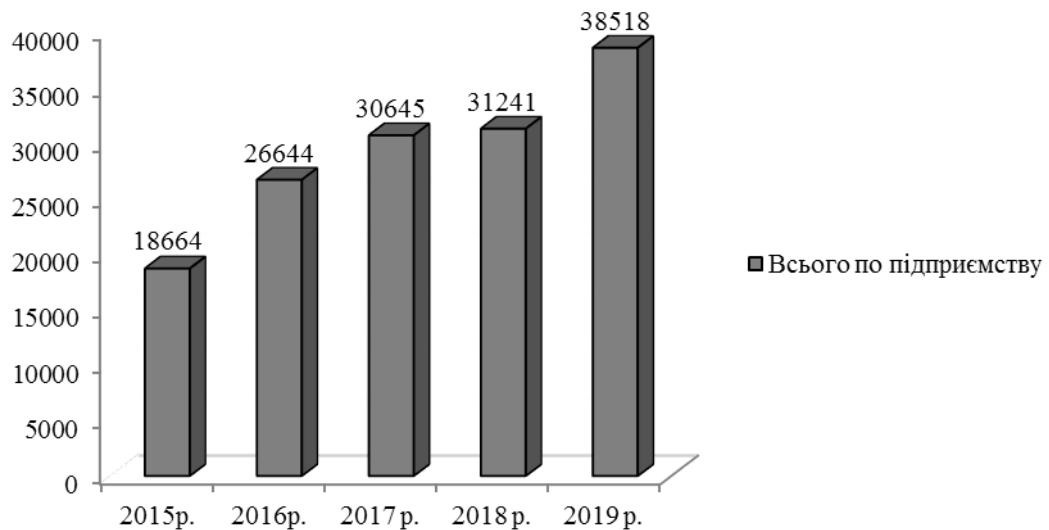

Рис. 2.1. Динаміка зміни товарної продукції ТОВ «АГРО-СВІТ» за 2015-2019 роки.

Аналіз рис. 2.1. доводить той факт, що динаміка товарної продукції ТОВ «АГРО-СВІТ» є позитивною та з кожним досліджуваним роком має тенденцію до збільшення, що свідчить про ефективну маркетингову та збутову політику підприємства.

З метою визначення рівня спеціалізації складено ранжируваний ряд, і розраховано коефіцієнт спеціалізації (табл. 2.3):

Таблиця 2.3

Ранжируваний ряд питомої ваги окремих видів продукції, %

Рік	1	2	3	4	5	К
2015	49,03	26,89	16,7	7,38	-	0,49
2016	67,57	12,41	8,61	6,83	4,58	0,48
2017	44,5	27,01	16,63	11,86	-	0,43
2018	52,29	22,84	13,64	11,24	-	0,46
2019	39,67	31,46	11,99	8,98	7,89	0,35

$$K = 100 : (\sum \text{ПВ}_i (2i - 1)), \quad (2.1)$$

де PVi - питома вага i -го виду товарної продукції в загальному її об'єму;
 i – порядковий номер окремих видів продукції по їх питомій вазі.

Показник K до 0,20 свідчить про низький рівень спеціалізації підприємства; 0,21 - 0,40 - середній; 0,41 - 0,60 - високий; 0,61 та більше - охарактеризує поглиблену спеціалізації підприємства. Динаміку коефіцієнта спеціалізації представлено на рис 2.2.

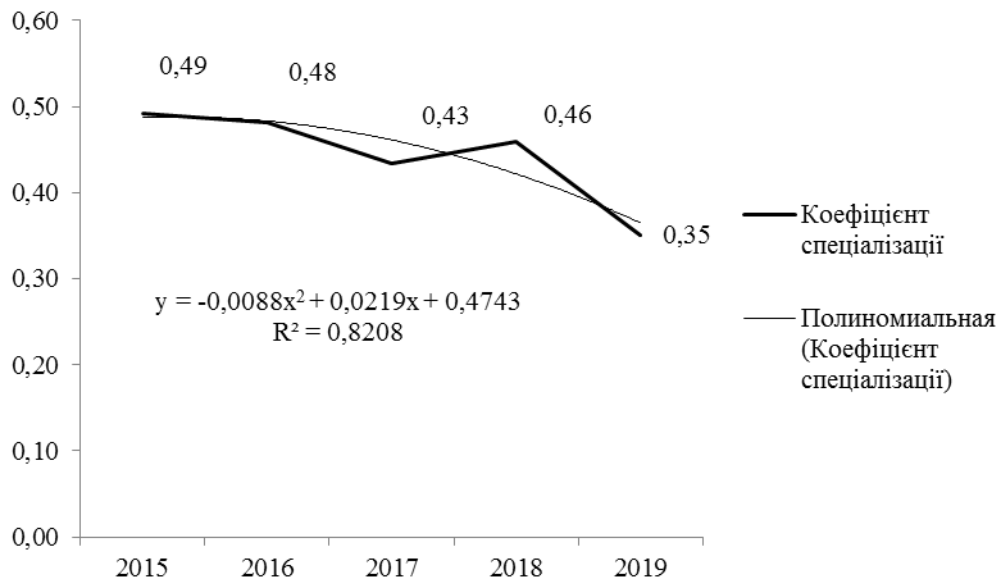

Рис. 2.2. Динаміка коефіцієнта спеціалізації ТОВ «АГРО-СВІТ» за 2015-2019 роки.

Аналіз рисунку 2.2. доводить той факт, що ТОВ «АГРО-СВІТ» має середній рівень спеціалізації. Удосконалення спеціалізації ТОВ «АГРО-СВІТ», її поглиблення виступає ключовим інструментом досягнення кращих економічних результатів, а саме нарощення обсягів виробництва продукції та поліпшення ефективності її виробництва.

Важливим етапом в оцінюванні показників фінансово-господарської діяльності підприємства є аналіз динаміки основних і оборотних засобів, таблиця 2.4.

Аналізуючи таблицю 2.4. наголосимо на тому, що на протязі досліджуваного періоду 2015-2019 років середньорічна вартість основних фондів мала тенденцію до збільшення.

Таблиця 2.4.

Аналіз динаміки основних і оборотних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ» на протязі 2015-2019 років.

Показник	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відношення 2019 р. до 2015 р.,%
Середньорічна вартість фондів основних, тис. грн.	7799,5	11443,5	18359	23713	27252	349,41
Середньорічна вартість фондів оборотних, тис. грн.	18272,5	28097	28465	24780,5	28584	156,43
Фондозабезпеченість в розрахунку на 100 га с.-г. угідь, тис. грн.	285,0	420,4	666,4	850,2	989,5	347,25
Фондоозброєність праці в розрахунку на працівника 1 середньорічного, тис. грн.	96,3	133,1	221,2	329,3	378,5	393,08
Фондовіддача в розрахунку на 100 грн. фондів основних, грн.	346,9	371,2	220,6	169,4	150,3	43,33
Фондомісткість 100 грн. продукції валової, грн.	28,8	26,9	45,3	59,0	66,5	230,79
Вартість фондів оборотних в розрахунку на 100 га с.-г. угідь, тис. грн.	667,6	1032,2	1033,2	888,5	1037,9	155,47

Так у 2019 році, в порівнянні з 2015 роком даний показник збільшився на 19452,5 тис. грн. або на 249,41%. Таке збільшення пояснюється тим, що в 2018 році ТОВ «АГРО-СВІТ» було взято кредит в банку на суму 4800 тис. грн. цільове призначення якого визначене на придбання основних засобів.

Цал-Цалко Ю.С. стверджує, що: «фондовіддача - це відношення вартості випущеної продукції у вартісному виразі до середньорічної вартості основних виробничих фондів. Даний показник виражає ефективність використання засобів праці, а саме показує, скільки виробляється готової продукції на одиницю основних виробничих фондів» [66, с. 278].

В ТОВ «АГРО-СВІТ» показник фондівдачі в розрахунку на 100 грн. основних фондів має тенденцію до зменшення. Така динаміка є негативною для підприємства, та свідчить про те, що необхідним є 100% завантаження наявного у підприємства обладнання. Також у деяких випадках можливим є прийняття рішення, про реалізацію тієї частини основних засобів, які не використовуються у виробничих процесах.

Аналіз динаміки трудових ресурсів та ефективність їх використання в ТОВ «АГРО-СВІТ» наведений в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Динаміка трудових ресурсів та ефективність їх використання в ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відношення 2019 р. до 2015 р.
Валова продукція в постійних цінах 2010 р., тис. грн. - всього:	5267	5689	6238	7012	7853	149,10
в т.ч. в рослинництві	5267	5267	5267	5267	5267	149,10
Середньорічна кількість працівників, осіб – всього:	81	86	83	72	72	88,89
в т.ч. в рослинництві	81	86	83	72	72	88,89
Річна продуктивність праці, тис. грн. – всього:	65,02	66,15	75,16	97,39	109,07	167,75

Підводячи підсумки аналізу динаміки ресурсів трудових і дієвості їх застосування в ТОВ «АГРО-СВІТ» наголосимо, що продукція валова в цінах постійних на протязі періоду досліджуваного (2015-2019 р.р.) має тенденцію до збільшення дана динаміка говорить про те, що підприємство нагромаджує обсяги виробництва і реалізації продукції. В 2019 році, в порівнянні з 2015 роком даний показник збільшився на 49,1%.

Динаміка варіації показника валової продукції в постійних цінах представлена на рисунку 2.3.

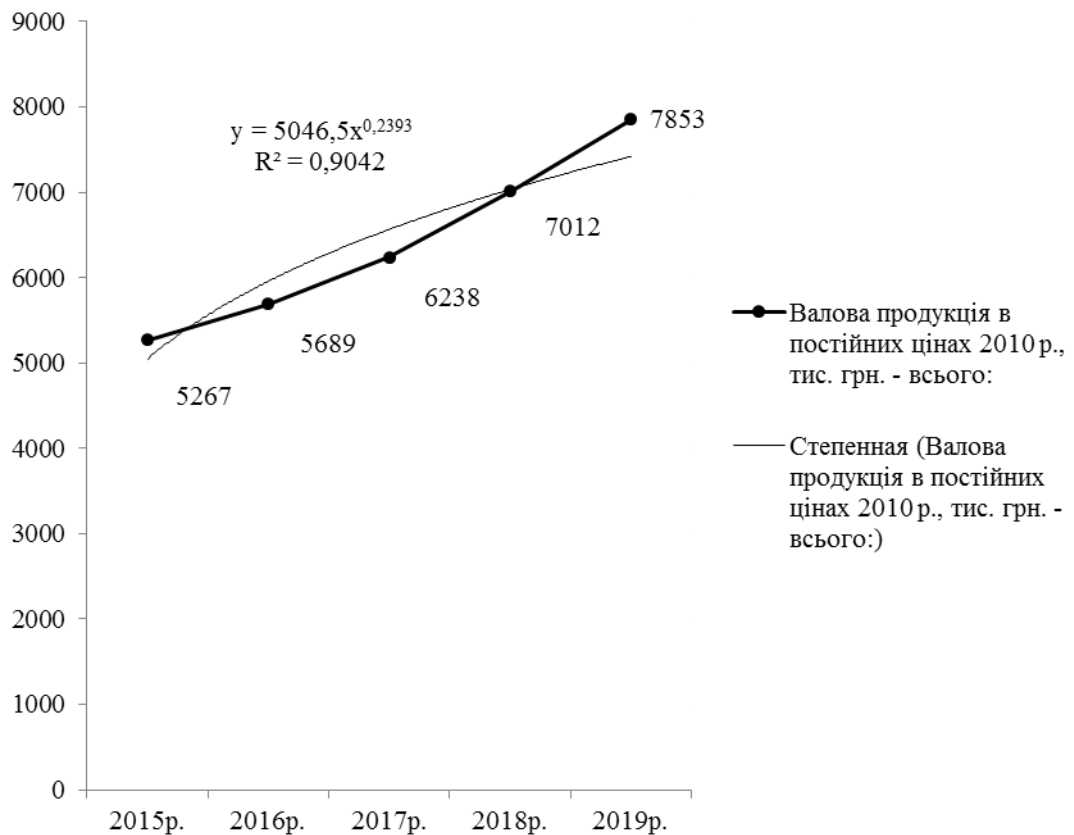

Рис. 2.3. Динаміка варіації показника валової продукції в постійних цінах ТОВ «АГРО-СВІТ» за 2015-2019 роки.

Відносно показника річної продуктивності праці, варто зауважити, що даний показник на протязі досліджуваного періоду має позитивну тенденцію. Це свідчить про реалізовану здатність конкретної праці (праці конкретних працівників) в одиницю робочого часу виробляти певну кількість продукції або виконувати відповідний обсяг роботи.

Важливою складовою характеристики підприємства виступає аналіз показників майнового стану. Аналіз динаміки показників майнового стану ТОВ «АГРО-СВІТ» представлено в таблиці 2.6.

Аналізуючи показники майнового стану зауважимо, що частка оборотних виробничих фондів у 2019 році в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 478,5.

Таблиця 2.6.

Динаміка показників майнового стану ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р. (+;-)
Частка фондів виробничих оборотних	0,04	0,13	0,24	0,29	0,25	578,54
Частка засобів основних у активах	0,26	0,31	0,48	0,50	0,48	185,98
Коефіцієнт зносу засобів основних	52,06	42,42	39,34	42,06	44,49	85,46
Коефіцієнт оновлення засобів основних	0,11	0,35	0,28	0,18	0,15	140,40
Частка виробничих активів оборотних	0,03	0,09	0,12	0,14	0,13	405,99
Коефіцієнт активів мобільності	2,88	2,22	1,09	1,00	1,09	37,73

Частка основних засобів в активах виступає відношенням залишкової вартості основних засобів до загальної суми активів. За досліджуваний період (2015-2019 рр.) частка основних засобів в активах збільшилась на 85,98 %, що свідчить про придбання нових основних засобів.

Підводячи підсумки аналізу майнового стану ТОВ «АГРО-СВІТ» наголосимо на тому, що майновий стан підприємства є задовільним і перебуває в постійному оновленні і модернізації.

Показники стану ділової активності ТОВ «АГРО-СВІТ» представлено в додатку Б.

Аналізуючи додаток Б наголосимо на тому, що ресурсні прибутки визначають суму доходів від реалізації продукції (робіт, послуг), котра відповідає однієї грошової одиниці фондів, вкладених у діяльність підприємства. В ТОВ «АГРО-СВІТ» показник ресурсовіддачі в 2019 році в порівнянні з 2015 роком зменшився на 0,19.

Оборотність обігових коштів визначає кількість оборотів, що ці кошти здійснюють за плановий період. Коефіцієнт обігових коштів оборотності в

2019 році в порівнянні з 2015 роком зменшився на 0,05, це говорить про зменшення ефективності використання обігових коштів.

Операційний цикл собою представляє період обороту повного всіх оборотних активів підприємства, в процесі якого відбувається зміна їх видів, від ресурсних (товарних) до грошових. На ТОВ «АГРО-СВІТ» період операційного циклу на протязі досліджуваного періоду має тенденцію до зменшення. Так у 2019 році, в порівнянні з 2015 роком період операційного циклу зменшився на 43 дні. Така динаміка для підприємства є позитивною.

Аналіз показників рентабельності ТОВ «АГРО-СВІТ» представлений в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7.

Аналіз динаміки показників рентабельності ТОВ «АГРО-СВІТ», %

Показник	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р. (+;-)
Рентабельність активів за прибутком від діяльності операційної	32,82	36,05	41,95	4,03	6,06	-26,77
Рентабельність капіталу (активів) за прибутком чистим	32,13	34,48	7,60	1,58	3,05	-29,08
Рентабельність капіталу власного	99,09	99,12	99,45	90,26	79,66	-19,44
Рентабельність фондів виробничих	1,11	0,86	0,13	0,02	0,05	-1,06
Рентабельність продукції реалізованої за прибутком від реалізації	33,96	36,50	45,90	3,40	12,76	-21,20
Рентабельність продукції реалізованої за прибутком від діяльності операційної	37,79	40,68	47,35	5,15	8,93	-28,86
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком чистим	36,99	38,90	8,58	2,01	4,49	-32,50
Коефіцієнт реінвестування	0,71	0,39	-3,76	-3,30	0,56	-0,15
Коефіцієнт стійкості зростання економічного	0,34	0,21	-0,27	-0,06	0,02	-0,32
Період окупності капіталу, роки	3,1	2,9	13,2	63,4	32,8	29,72
Період окупності капіталу власного, роки	3,1	2,9	13,1	57,2	26,2	23,07

Аналізуючи динаміку показників рентабельності ТОВ «АГРО-СВІТ» зазначимо, що в широкому сенсі поняття рентабельності означає прибутковість, дохідність. Підприємство вважає його вигідним, якщо результати продажу продукції (робіт, послуг) покривають витрати виробництва (оборот) та складають прибуток, достатній для нормального функціонування підприємства.

Рентабельність активів за прибутком від діяльності операційної на протязі періоду досліджуваного має тенденцію до зменшення. У 2019 році, в порівнянні з 2015 роком показник зменшився на 26,77 в.п., даний показник описує дієвість застосування активів підприємства з метою генерування прибутку. Прийнятним для підприємства вважають динаміку збільшення цього показника.

Рентабельність капіталу власного ідентифікує дієвість застосування капіталу власного з метою одержання прибутку, тобто скільки прибутку припадає на 1 гривню капіталу. В ТОВ «АГРО-СВІТ» на протязі досліджуваного періоду 2015-2019 років показник рентабельності власного капіталу мав негативну тенденцію, у 2019 році в порівнянні з 2015 роком рентабельність власного капіталу зменшилась на 19,44 в.п., це свідчить про зменшення прибутку який припадає на 1 гривню капіталу. Підводячи підсумки аналізу показників рентабельності ТОВ «АГРО-СВІТ» варто зазначити, що на протязі досліджуваного періоду всі показники мали в динаміці від'ємне значення, така ситуація вказує на певні проблеми в діяльності підприємства і потребує прийняття дієвих управлінських рішень.

В таблиці 2.8. розглянемо зміну динаміки показників фінансової стійкості ТОВ «АГРО-СВІТ» на протязі 2015-2019 років.

Аналіз таблиці 2.8. свідчить про те, що власні кошти обігові ТОВ «АГРО-СВІТ» протягом періоду дослідження 2015-2019 роки мали тенденцію до зменшення, так у 2019 році порівняно з 2015 р. значення цього показника зменшилось на 16 %., таке зменшення свідчить про зниження платоспроможності підприємства.

Аналіз динаміки показників фінансової стійкості ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р.(%)
Власні кошти обігові (робочий, функціонуючий капітал)	22847	32645	23613	20705	19185	84,0
Коефіцієнт забезпечення активів оборотних коштами власними	0,988	0,987	0,989	0,806	0,610	61,7
Маневреність капіталу робочого	0,537	0,535	0,717	0,623	1,128	210,0
Маневреність обігових коштів власних	0,015	0,025	0,010	0,008	0,083	569,8
Коефіцієнт забезпечення обіговими коштами власними запасів	1,012	1,013	1,011	1,241	1,640	162,0
Коефіцієнт запасів покриття	1,875	1,886	1,405	1,615	0,987	52,6
Коефіцієнт незалежності фінансової	0,991	0,991	0,994	0,903	0,797	80,4
Коефіцієнт залежності фінансової	1,009	1,009	1,006	1,108	1,255	124,4
Коефіцієнт власного капіталу маневреності	0,740	0,687	0,519	0,447	0,399	53,9
Коефіцієнт концентрації капіталу позикового	0,009	0,009	0,006	0,004	0,037	409,7
Коефіцієнт стабільності фінансової (коефіцієнт фінансування)	109,47	113,12	180,43	242,29	21,48	19,6
Коефіцієнт стійкості фінансової	0,991	0,991	0,994	0,903	0,797	80,4

Коефіцієнт залежності фінансової є важливим індикатором фінансової стійкості підприємства, він свідчить про можливість підприємства здійснювати заплановану діяльність у довгостроковій перспективі, він свідчить про кількість фінансових ресурсів, що використовує підприємство

на кожну гривню власного капіталу. На досліджуваному підприємстві цей показник у 2019 році, в порівнянні з 2015 роком збільшився на 24,4%. Нормативне значення даного показника варіюється у межах 1,67-2,5, якщо аналізувати конкретний випадок стану коефіцієнта залежності фінансової ТОВ «АГРО-СВІТ» то до нижньої межі нормативного значення даний показник не доходить. Низьке значення досліджуваного коефіцієнта свідчить про те, що на підприємстві виробничі потужності використовуються не в повному обсязі.

Коефіцієнт стійкості фінансової свідчить про можливість підприємства бути платоспроможним у довгостроковій перспективі. Динаміка коефіцієнта стійкості фінансової ТОВ «АГРО-СВІТ» представлена на рисунку 2.4.

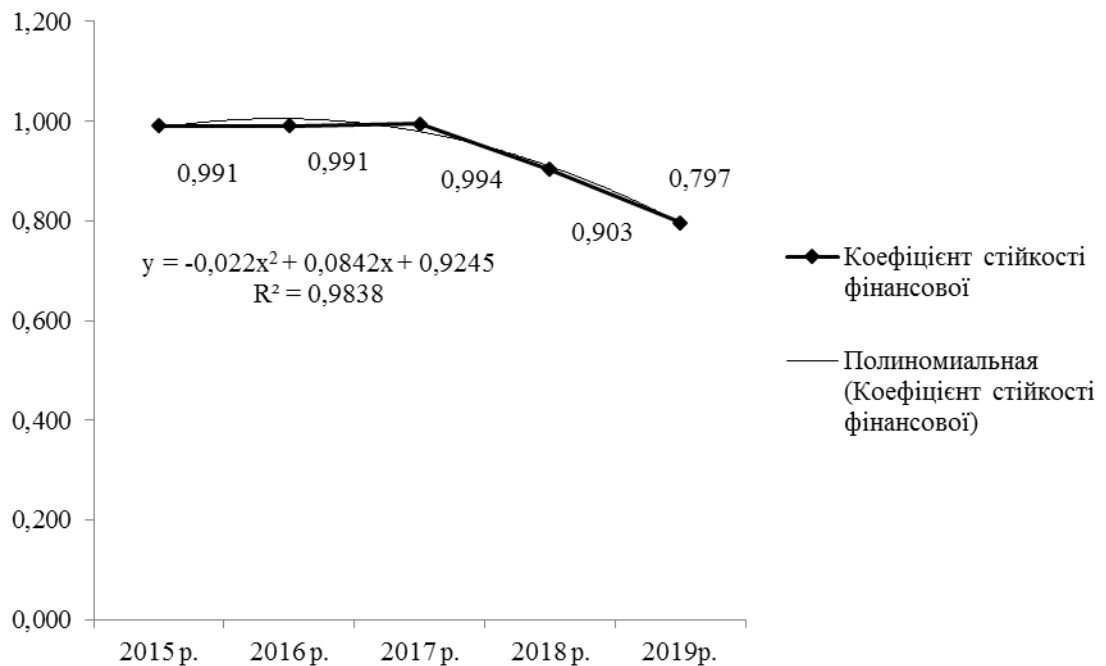

Рис. 2.4. Динаміка коефіцієнта стійкості фінансової ТОВ «АГРО-СВІТ»

Нормативне значення коефіцієнта стійкості фінансової варіюється в межах 0,7-0,9, значення нижче нормативного свідчить про недостатню фінансову стійкість в довгостроковій перспективі. В ТОВ «АГРО-СВІТ» даний показник на протязі досліджуваного періоду перебуває в межах нормативного значення, проте в 2019 році в порівнянні з 2015 роком коефіцієнт стійкості фінансової зменшився на 19,6%.

2.2. Аналіз наявності, складу та джерел формування необоротних активів, їх вплив на ліквідність та платоспроможність.

На думку Коваленко Л.О.: «матеріальною базою будь-якої підприємницької діяльності є необоротні активи. Вони впливають на вдосконалення засобів праці, визначають потужність виробничого персоналу та сприяють підвищенню технічної оснащеності господарюючого суб'єкта. Від забезпеченості підприємства необоротними активами та ефективності їх використання багато в чому залежить господарська діяльність та фінансовий стан підприємства. В складі майна підприємства саме необоротні активи створюють основу для його функціонування і значною мірою визначають подальші перспективи розвитку» [31, с. 298].

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: «необоротні активи – це активи, що не є оборотними. Отже необоротними є активи, що тривалий час утримуються підприємством з певною метою. До складу необоротних активів входять: основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, інші необоротні активи» [41].

Склад та структуру необоротних активів ТОВ «АГРО-СВІТ» проаналізовано в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9.

Динаміка складу необоротних активів ТОВ «АГРО-СВІТ»

Необоротні активи	2015 р. тис. грн.	2016 р. тис. грн.	2017 р. тис. грн.	2018 р. тис. грн.	2019 р. тис. грн.	Приріст +,-
Нематеріальні активи	-	-	-	-	-	-
Незавершені інвестиції капітальні	-	-	-	-	-	-
Основні засоби	8023	14864	21854	25572	28932	20909
Довгострокові активи біологічні	-	-	-	-	-	-
Всього	8023	14864	21854	25572	28932	20909

Аналіз таблиці 2.9 доводить той факт, що в складі необоротних активів ТОВ «АГРО-СВІТ» за весь досліджуваний період 2015-2019 роки перебувають лише основні засоби, їх вартість на протязі досліджуваного періоду мала тенденцію до збільшення. Так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком вартість основних засобів зросла на 20909 тис. грн., таке збільшення відбулося за рахунок залучення у 2018 році банківського кредиту для придбання основних засобів на суму 4800 тис. грн.

В таблиці 2.9. проаналізуємо показники ліквідності ТОВ «АГРО-СВІТ»

Таблиця 2.9

Показники ліквідності (платоспроможності) ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р. (%)
Коефіцієнт ліквідності поточної (коефіцієнт покриття)	82,02	78,73	94,70	134,53	14,05	17,13
Коефіцієнт ліквідності швидкої	38,50	37,11	27,54	67,03	4,39	11,39
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	1,18	1,94	0,92	0,85	0,71	60,23
Співвідношення короткострокової заборгованості дебіторської і кредиторської	58,79	41,03	34,76	96,50	3,77	6,42

Коефіцієнт ліквідності швидкої в 2019 році, у порівнянні із 2015 роком зменшився на 88,61% і складає 4,39. Коефіцієнт дебіторської та кредиторської короткострокової заборгованості зменшився на 93,58% у 2019 році порівняно з 2015 роком, така динаміка говорить про зниження можливості погасити кредиторів за рахунок боржників протягом 1 року.

Висока забезпеченість ТОВ «АГРО-СВІТ» засобами основними і дієве їх використання спонукають до збільшення продуктивності праці, кращому використанню засобів оборотних.

На основі складу засобів основних оцінюється їх структура – вага питома окремих груп у загальній вартості.

Дані, що характеризують наявність та рух основних засобів підприємства наведені у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10.

Динаміка наявності та руху основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ»

Роки	На початок року залишок, тис. грн.	На кінець року залишок, тис. грн.	на кінець року залишок за мінусом зносу, тис. грн.	Сума зносу засобів основних на кінець року, тис. грн.
2015	14909	16736	8023	8713
2016	16736	25815	14864	10951
2017	25815	36030	21854	14176
2018	36030	44134	25572	18562
2019	44134	52123	28932	23191

Аналіз даних таблиці 2.10. свідчить про те, що досліджуване підприємство станом на кінець 2019 року має основні засоби вартістю 28932 тис. грн., за останні 5 років зазначена вартість збільшилась на 20909 тис. грн. Сума зносу основних засобів на кінець року за зазначений період збільшилась на 14478 тис. грн.. Таке збільшення, насамперед, пов'язане з переоцінкою основних засобів у зв'язку з інфляцією.

На рисунку 2.5. розглянемо зміну динаміки показника зносу основних засобів на кінець року, тис. грн.

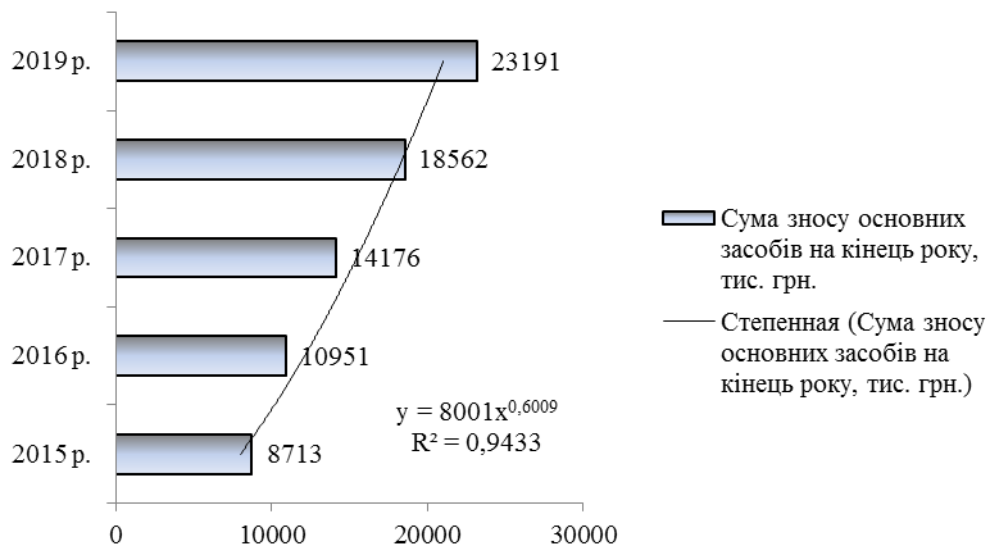

Рис. 2.5. Зміна динаміки показника зносу основних засобів на кінець року, тис. грн.

Аналізуючи рисунок 2.5. варто зауважити, що за допомогою проведеної ступеневої лінії тренду чітко видно, що даний показник в перспективі матиме тенденцію до збільшення.

Олійник О.В. Звертає увагу на те, що: «основні засоби є основою продуктивних сил сільського господарства, забезпечують належний рівень і темпи зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції, саме тому ми розглянемо їх склад та структуру. Структура основних засобів – це питома вага їх процентного співвідношення за певними ознаками в загальній вартості. Виробничу потужність підприємства визначають промислово-виробничі фонди» [43, с. 195].

Динаміка складу та структури основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ» наведені в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз динаміки складу та структури основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник, тис. грн.	2015р.		2016р.		2017р.		2018р.		2019 р.		Відхилення (+,-) 2019 від 2015 тис. грн.
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Основні засоби всього, у т.ч.	8023	100	14864	100	21854	100	25572	100	28932	100	20909
Будинки, споруди та пристрої передавальні	869	10,8	968	6,51	2258	10,3	2498	9,8	2978	10,3	2109
Машини та обладнання	4750	59,2	8215	55,3	11235	51,4	13306	52	15164	52,4	10414
Транспортні засоби	2375	29,6	5646	38	7259	33,2	8645	33,8	9578	33,1	7203
Інструменти, інвентар прилади (меблі)	29	0,4	35	0,2	1102	5,1	1123	4,4	1212	4,2	1183

Аналіз таблиці 2.11. констатує той факт, що більшість засобів основних припадає на машини і обладнання, вартість їх у 2019 році у порівнянні з 2015 роком зросла на 10414 тис. грн.

Загальна вартість засобів основних ТОВ «АГРО-СВІТ» в 2019 році, в

порівнянні з 2015 роком збільшилась на 20909 тис. грн., що свідчить про те, що підприємство активно оновлює основні засоби.

Відтворення засобів основних на ТОВ «АГРО-СВІТ» фінансується певним чином за рахунок коштів власних підприємства, а також за допомогою кредитних коштів залучення. У 2018 році ТОВ «АГРО-СВІТ» залучило кредитні кошти банку на суму 4800 тис. грн. цільове призначення яких оновлення основних засобів.

2.3. Аналіз ефективності використання необоротних активів.

Будь-яке підприємство, незалежно від форм власності та виду діяльності, повинно постійно враховувати рух своїх основних фондів, їх склад та стан та ефективність використання. Ця інформація дозволяє підприємству визначити шляхи та резерви підвищення ефективності використання основних фондів, а також вчасно виявити та виправити негативні відхилення, що в майбутньому може мати серйозні наслідки для успішної роботи компанії. Ось чому проблема підвищення ефективності використання основних фондів є настільки важливою для будь-якої організації. Адже неефективне використання призводить до зменшення обсягу виробництва або реалізації, зменшує дохід компанії і, відповідно, впливає на прибуток.

Індикатори оцінювання дієвості застосування засобів основних розподіляють на три групи:

- узагальнюючі;
- часткові;
- техніко-експлуатаційні.

Подольська В.О. та Яріш О.В. наголошують на тому, що: «до узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів відносять: - фондівіддачу – це відношення виручки від реалізації продукції до середньорічної вартості основних засобів основного виду діяльності; -

рентабельність основних засобів – визначають шляхом ділення прибутку на середньорічну вартість основних засобів основного виду діяльності. Показники фондівддачі і рентабельності основних засобів дозволяють оцінити дві сторони економічної ефективності їх використання – кількісну і якісну. Однак кожен з них може підвищуватися або знижуватися на підприємстві за один і той же проміжок часу. Тому в процесі порівняльної оцінки ефективності використання основних засобів двох і більше підприємств або періодів виникають труднощі, адже окремі підприємства при достатньо високих показниках фондівддачі мають низькі показники рентабельності і навпаки. Усунути цей недолік дає можливість розрахунок інтегральних показників» [46, с. 245].

За твердженням Буряк П.Ю.: «перший комплексний (інтегральний) показник ефективності використання основних засобів (ΦE^I) відображає умовний середній економічний ефект у вигляді виручки від реалізації та прибутку, який припадає на кожен гривню витрат, які вкладені в основні засоби. Його визначають шляхом витягнення кореня квадратного з добутку показників фондівддачі (ΦB) і рентабельності (ΦP) за формулою:

$$\Phi E^I = \sqrt{\Phi B * \Phi P} \quad (2.1)$$

Для розрахунку другого інтегрального показника ефективності використання основних засобів (ΦE^{II}) використовується формула:

$$\Phi E^{II} = \sqrt[3]{\Phi B * \Phi P * \Phi T} \quad (2.2)$$

де, ΦE – інтегральний показник ефективності використання основних засобів;

ΦB – фондівддача основних засобів;

ΦP – рентабельність основних засобів;

ΦT – рівень ефективності використання основних засобів при

здійсненні трудової діяльності» [63, с. 215].

Розрахунок узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ» представлений в додатку В.

Отже, проаналізувавши дані додатку В зауважимо, що фондвіддача основних засобів на протязі досліджуваного періоду зменшилась на 1,4 грн. або на 41,82% у 2019 році в порівнянні з 2015 роком. Зменшення показника фондвіддачі свідчить про зниження ефективності використання основних фондів на підприємстві.

Рентабельність основних засобів на протязі 2015-2019 років мала тенденцію до зменшення, так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком показник рентабельності основних засобів зменшився на 115,94 в.п.

Лише значення інтегрального показника дозволяє оцінити економічну ефективність використання основних засобів. З п'яти досліджуваних років відносно кращі показники використання основних засобів були у 2015 році, тоді другий інтегральний показник був найвищий і складав 4,17 грн.

Динаміку першого комплексного (інтегрального) показника ефективності використання основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ» проаналізуємо на рисунку 2.6.

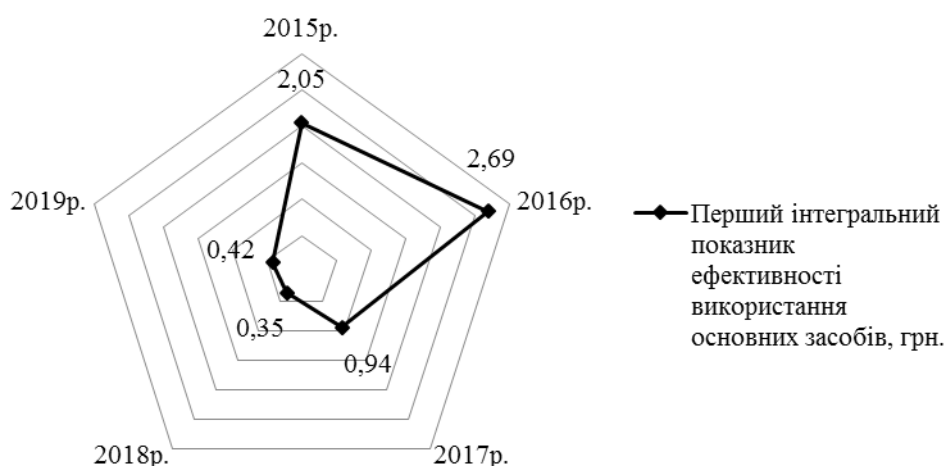

Рис. 2.6. Динаміка першого комплексного (інтегрального) показника ефективності використання основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ».

Аналіз рисунку 2.6. доводить той факт, що перший інтегральний показник ефективності використання основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ» найменшого значення набув в 2018 році 0.35 грн.. Значення інтегрального показника дозволяє зробити оцінку економічної ефективності використання основних засобів.

Доцільно звернути увагу на те, що в цілому ТОВ «АГРО-СВІТ» має показники низькі віддачі засобів основних та їх застосування за період аналізований погіршилися. Про це говорить зниження другого інтегрального показника. Використання засобів основних у 2018 році було зовсім неефективним другий інтегральний показник склав 0,97 грн. в сільськогосподарському виробництві такі зміни відбулися в результаті погодних умов несприятливих.

Римар Н.Б. звертає увагу на те, що: «зміна інтегральних показників ефективності використання основних засобів у динаміці визначається за формулами:

$$\Phi E = \frac{\Phi E_1}{\Phi E_0} \quad (2.3)$$

або

$$\Phi E = \frac{\Phi E_1}{\Phi E_0} * 100 \quad (2.4)$$

де, ΦE – зміна інтегрального показника економічної ефективності використання основних засобів за аналізований період;

ΦE_1 – інтегральний показник ефективності використання основних засобів у звітному році;

ΦE_0 – інтегральний показник ефективності використання основних засобів у базовому році» [63, с. 220].

Фондовіддача виступає відношенням результатів родажу товарів до середньорічної вартості фондів виробничих основних.

Показники ефективності використання основних фондів мають суттєвий вплив на показники фінансово-господарської діяльності підприємства, зокрема, доходу від реалізації продукції, робіт, послуг та фінансових показників.

Аналіз впливу показників ефективності використання засобів основних ТОВ «АГРО-СВІТ» на показники фінансово-господарської діяльності наведено в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12.

Аналіз впливу показників ефективності використання основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ» на показники фінансово-господарської діяльності

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення (+,-)
Чистий дохід від продукції реалізації, тис. грн.	27059	42475	40506	40169	40966	13907
Прибуток, тис. грн..	10009	16524	3475	809	1840	-8169
Середньорічна ОЗ вартість, тис. грн.	8023	9832	12564	16369	20877	12854
Фондовіддача, грн.	3,37	4,32	3,22	2,45	1,96	-1,4
Рентабельність (збитковість) засобів основних, %	124,3	168,1	27,7	4,9	8,8	-115,9

Аналізуючи таблицю 2.12. наголосимо на тому, що у 2019 році порівнянні з 2015 роком дохід чистий від продажу продукції на ТОВ «АГРО-СВІТ» зріс на 13907 тис. грн. Дане зростання пояснюється, в першу чергу, зростанням дієвості застосування засобів основних. Показник фондовіддачі на протязі досліджуваного періоду мав тенденцію до зменшення. Так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком показник фондовіддачі зменшився на 1,4 грн.

Для проведення більш детального аналізу ефективності використання основних фондів та його впливу на фінансово-економічні показники діяльності підприємства ми розраховуємо вплив певних факторів на зміну фондовіддачі.

На зменшення фондовіддачі у 2019 році на 1,4 грн. вплинули:

- збільшення доходу чистого від продажу на 13907 тис. грн.
- збільшення вартості середньорічної засобів основних на 12854 тис. грн.

Ключовими причинами зниження фондівддачі засобів основних ТОВ «АГРО-СВІТ» за досліджуваний період доцільно назвати також пришвидшення темпів зміни вартості засобів основних над темпами зміни доходу чистого від продажу.

2.4. Аналіз фінансового забезпечення формування необоротних активів

В ринкових умовах проблема фінансової підтримки відтворення основних фондів сільськогосподарських підприємств стає особливо актуальною. Економічні перетворення в Україні призвели до погіршення якості основних фондів сільськогосподарських підприємств. Формування оптимальної структури джерел фінансування відтворення основних фондів є передумовою підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, тому проблеми формування джерел відтворення основних фондів підприємств заслуговують на особливу увагу.

Ареф'єва О.В. зазначає: «для підвищення ступеню економічної ефективності господарювання сільськогосподарських підприємств, а також інтенсивного ведення сільськогосподарського виробництва потрібно забезпечити безперервне відтворення основних засобів. Відомо, що джерелами простого відтворення основних фондів на підприємстві є амортизація та прибуток. Але більшість сільськогосподарських підприємств не використовують прибуток для відтворення основних засобів, тому основним і єдиним внутрішнім джерелом фінансування оновлення основних засобів є фонд амортизаційних відрахувань» [4, с. 84].

Характер та функції амортизаційних відрахувань діють через низку компонентів, взаємодія яких визначає зміст амортизаційної політики держави та підприємства. Основні складові політики амортизаційної підприємства сільськогосподарського представлено на рисунку 2.7.

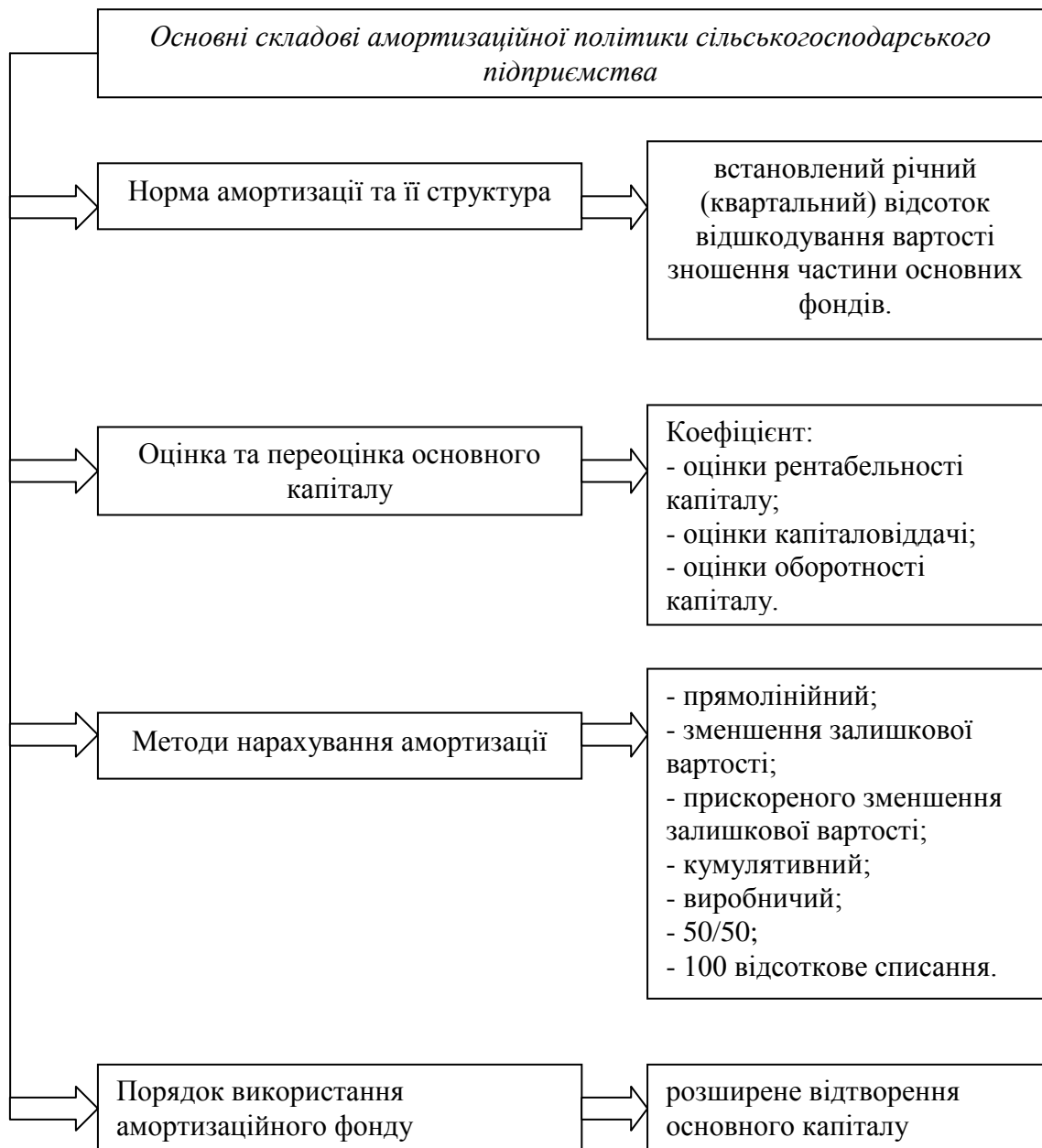

Рис. 2.7. Основні складові амортизаційної політики

Амортизація засобів основних визначає:

- процес зносу і перенесення поступового вартості засобів основних на виготовлений продукт за їх участю;
- витратний елемент, до якого додають суму амортизації нарахованої засобів основних і активів не матеріальних;
- складову оподаткування системи прибутку підприємств.

Городянська Л.В. стверджує: «аналізуючи складові амортизаційної

політики, слід зазначити, що амортизаційні відрахування здійснюються за певними нормами, які характеризують щорічний розмір відрахувань у відсотках до балансової вартості основного капіталу. Норма амортизації є головним важелем амортизаційної політики, вона відноситься до економічних нормативів тривалої дії, що складають інструментарій економічних методів ведення господарства. Завдяки нормі амортизації регулюється швидкість обороту основного капіталу, інтенсифікується процес його відтворення, реалізується технічна і виробнича політика на підприємстві, регулюється прискорення науково-технічного прогресу в засобах праці» [20, с. 58].

В таблиці 2.13 проаналізуємо склад нарахованої амортизації ТОВ «АГРО-СВІТ» на протязі 2015-2019 років

Таблиця 2.13.

Склад нарахованої амортизації ТОВ «АГРО-СВІТ»

Тип основних засобів	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019 р.	Відхилення (+,-) 2019 від 2015 тис. грн.
	тис. грн	тис. грн	тис. грн	тис. грн.	тис. грн.	
Будинки, пристрої передавальні та споруди	87	283	412	685	663	576
Машини і обладнання	847	1025	1483	1759	1869	1022
Засоби транспортні	257	578	897	1210	1295	1038
Інструменти, інвентар прилади (меблі)	189	352	433	732	802	613
Разом	1380	2238	3225	4386	4629	3249

Аналізуючи таблицю 2.13. наголосимо на тому, що найбільша кількість амортизаційних відрахувань припадає на машини та обладнання, даний показник на протязі досліджуваного періоду мав тенденцію до збільшення. Так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком частка нарахованої амортизації збільшилася на 1022 тис. грн., така динаміка пояснюється тим, що в сільськогосподарському виробництві основу господарювання складають машини та обладнання.

Загальна сума амортизаційних відрахувань на протязі досліджуваного

періоду 2015-2019 років поступово збільшувалась і у 2019 році в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 3249 тис. грн.. Динаміку даного показника розглянемо на рисунку 2.8.

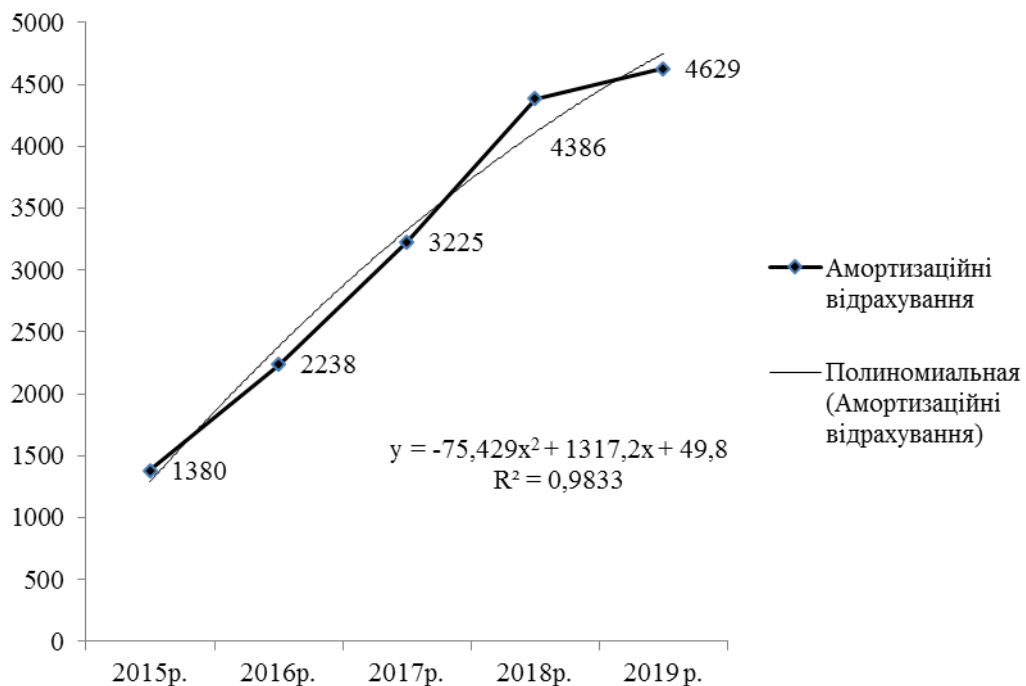

Рис. 2.8. Динаміка загальної суми амортизаційних відрахувань ТОВ «АГРО-СВІТ» за 2015-2019 роки.

Аналіз рисунка 2.8. свідчить про те, що в наступних періодах діяльності розмір відрахувань амортизаційних матиме позитивну динаміку. Найвищого значення сума амортизаційних відрахувань досягла в 2019 році 4629 тис. грн. Це свідчить про те, що в звітному періоді підприємством були придбані засоби основні в результаті використання яких на кінець звітного періоду виникла певна сума відрахувань амортизаційних. За допомогою відрахувань амортизаційних на ТОВ «АГРО-СВІТ» оновлюють засоби основні.

Також, в процесі фінансового забезпечення відтворення засобів основних ТОВ «АГРО-СВІТ» з метою оновлення складу засобів основних підприємства в 2018 році залучили кредитні кошти банку. Згідно кредитного договору № 1501.46995/FW15.01.1385 від 15.11.2018 року з метою придбання основних засобів взято кредитних коштів на суму 4800000 грн. Це свідчить про те, що для ведення ефективної господарської діяльності ТОВ «АГРО-

СВІТ» активно оновлює склад засобів основних, які є основою необоротних активів підприємства.

Висновки до розділу 2.

1. Структура товарної продукції в цілому мала тенденцію до збільшення. ТОВ «АГРО-СВІТ» спеціалізується лише на вирощуванні продукції рослинництва, а саме: пшениці озимої, кукурудзи на зерно, ячменю, соняшника а також насіння ріпаку і кользу. Серед товарної продукції за обсягом переважає пшениця озима. З кожним досліджуваним роком обсяги пшениці озимої мали тенденцію до збільшення так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком обсяг пшениці озимої збільшився на 6131 тис. грн. По всіх інших видах продукції спостерігається позитивна тенденція на протязі досліджуваного періоду 2015-2019 років.

2. В ТОВ «АГРО-СВІТ» показник фондівдачі в розрахунку на 100 грн. основних фондів має тенденцію до зменшення. Така динаміка є негативною для підприємства, та свідчить про те, що необхідним є 100% завантаження наявного у підприємства обладнання. Також у деяких випадках можливим є прийняття рішення, про реалізацію тієї частини основних засобів, які не використовуються у виробничих процесах.

3. Станом на кінець 2019 року ТОВ «АГРО-СВІТ» має засоби основні вартістю 28932 тис. грн., за останні 5 років зазначена вартість збільшилась на 20909 тис. грн. Сума зносу засобів основних на кінець року за зазначений період зросла на 14478 тис. грн.. Таке збільшення, насамперед, пов'язане з переоцінкою засобів основних у зв'язку із інфляцією.

4. Значна частка засобів основних припадає на машини і обладнання, їх вартість у 2019 році в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 10414 тис. грн. Загальна вартість засобів основних ТОВ «АГРО-СВІТ» в 2019 році, в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 20909 тис. грн., що свідчить про те, що підприємство активно оновлює засоби основні.

5. Фондовіддача засобів основних на протязі досліджуваного періоду зменшилась на 1,4 грн. або на 41,82% у 2019 році в порівнянні з 2015 роком. Зменшення показника фондовіддачі свідчить про зниження ефективності використання засобів основних на підприємстві. Рентабельність засобів основних на протязі 2015-2019 років мала тенденцію до зменшення, так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком показник рентабельності основних засобів зменшився на 115,94 в.п.

6. Лише значення показника інтегрального дає змогу оцінити ефективність економічну використання засобів основних. Із п'яти досліджуваних років відносно кращі показники використання засобів основних були у 2015 році, тоді другий інтегральний показник був найвищий і складав 4,17 грн.

7. Найбільша кількість амортизаційних відрахувань припадає на машини і обладнання, даний показник на протязі досліджуваного періоду мав тенденцію до збільшення. Так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком частка амортизації нарахованої збільшилася на 1022 тис. грн., така динаміка пояснюється тим, що в виробництві сільськогосподарському основу господарювання складають машини і обладнання. Загальна сума відрахувань амортизаційних на протязі досліджуваного періоду 2015-2019 років поступово збільшувалась і у 2019 році в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 3249 тис. грн.

8. В процесі забезпечення фінансового відтворення засобів основних ТОВ «АГРО-СІВТ» з метою оновлення складу засобів основних підприємства в 2018 році залучили кредитні кошти банку. Згідно кредитного договору № 1501.46995/FW15.01.1385 від 15.11.2018 року з метою придбання засобів основних взято кредитних коштів на суму 4800000 грн. Це свідчить про те, що для ведення ефективної діяльності господарської ТОВ «АГРО-СВІТ» активно оновлює склад засобів основних, які виступають підґрунтям активів необоротних підприємства.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.

3.1. Економіко-математичне моделювання ефективності використання необоротних активів ТОВ «АГРО-СІВТ».

Важко переоцінити важливість дієвого використання активів необоротних і виробничих потужностей. Вирішення даної проблематики означає збільшення виробництва, збільшення віддачі створеного виробничого потенціалу та більше задоволення потреб працівників, покращення балансу обладнання підприємства, зниження витрат виробничих, збільшення рентабельності.

На думку Брадул О.М.: «поліпшення використання необоротних активів означає також прискорення їхньої оборотності, що значною мірою сприяє вирішенню проблеми скорочення розриву в термінах фізичного і морального зносу, прискорення темпів відновлення необоротних активів. Нарешті, ефективне використання необоротних активів тісно пов'язане і з іншим ключовим завданням – підвищенням якості продукції, що випускається, так як в умовах ринкової конкуренції швидше реалізується і користується попитом високоякісна продукція» [12, с. 323].

Діяльність підприємства відбувається в умовах недостатнього розвитку інвестиційного процесу. Тому виникає проблема раціонального використання наявних ресурсів, тобто збільшення їх інтенсифікації. Для вирішення цієї проблеми необхідний систематичний аналіз сучасного стану справ на цій стадії виробництва, на основі якого можна буде розробити конкретні пропозиції щодо використання наявних основних фондів та методів залучення нових засобів виробництва .

На думку Дибби В.М.: «при оцінці структури основних виробничих фондів необхідно враховувати, що їх структурні елементи істотно відрізняються за функціональною роллю в процесі виробництва, а тому не з

однаковою активністю впливають на кінцеві результати господарювання. За інших однакових умов вищих результатів досягають ті підприємства, які краще оснащені так званими активними основними виробничими фондами: силовими і робочими машинами, транспортними засобами, продуктивною худобою, багаторічними культурними насадженнями» [23, с. 134].

Структура фондів основних коливається як за динамікою, так і в залежності від спеціалізації підприємства. Тому для підприємства слід встановити оптимальний рівень капіталу та раціональну структуру цих фондів відповідно до його виробничого напрямку, досягнутий рівень інтенсивності розвитку базової галузі, місцевих природних умов.

Значну роль у структурі фондів основних мають фонди активні. Тож доречно розглянути зв'язок між питомою вагою фондів активних господарств та фондів віддачею (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Залежність фондів віддачі від питомої ваги активних фондів в ТОВ
«АГРО-СВІТ»

Роки	Вартість, тис. грн.			Питома вага фондів активних, %	Фондовіддача, грн.	Фондомісткість, грн.
	фондів основних	фондів активних	продукції валової			
2015	8023	4057	17869	50,57	3,37	0,8
2016	9832	5156	26970	52,44	4,32	0,6
2017	12564	6872	21915	54,70	3,22	3,62
2018	16369	9127	38804	55,76	2,45	20,23
2019	20877	13367	35738	64,03	1,96	11,35
Середнє	13533,00	7715,80	28259,20	55,50	3,06	7,32

В таблиці 3.1 прослідковується наявність залежності між фондів віддачею і вагою питомою фондів активних. З метою встановлення тісноти зв'язку між даними показниками, доцільно застосувати кореляційний аналіз.

Застосовуючи фактичні дані за допомогою здійснення розрахунків на ПЕОМ використовуючи MS Excel (Додаток Г, рисунок 1) нами побудовано рівняння залежності регресійної:

$$\bar{Y}_x = -1,457 + 0,712x \quad (3.1)$$

Де \bar{Y}_x – фондівіддача, грн.;

x – питома вага фондів активних, %.

Рівняння регресії свідчить, що за умов збільшенні ваги питомої фондів активних на 1% фондівіддача зросте на 0,712 грн. Розрахований коефіцієнт кореляції $r=0,689$ доводить, що поміж фондівіддачею і вагою питомою фондів активних є досить тісна залежність пряма. Детермінації коефіцієнт $r^2 = 0,689 * 0,689 = 0,545235$ або 53,52%, доводить, що на 53,52% варіювання фондівіддачі на протязі досліджуваного періоду залежить від ваги питомої фондів активних, інша частина 45,48% коливань – зумовлена факторами неврахованими.

За твердженням Момот Т.В: «оборотні активи відіграють важливу роль у підвищенні ефективності використання основних фондів. Ефективність використання основних фондів знижується через брак оборотних коштів, таких як запасні частини, добрива, корми тощо. Важливо знайти раціональне співвідношення між основними та оборотними активами, оскільки лише їх оптимальне поєднання може підвищити ефективність управління. Прискорення науково-технічного прогресу найяскравіше проявляється в кількісному зростанні та якісному вдосконаленні основних та оборотних фондів, які разом з трудовими та земельними ресурсами складають основу сільськогосподарського виробництва» [39, с. 542].

Романенко М.А. наголошує на тому, що: «кількісний ріст та якісне удосконалення основних та оборотних засобів, їх концентрація у провідних галузях виробництва сприяє поглибленню технологічного поділу праці, розвитку міжгалузевих та міжгосподарських зв'язків, здійснює революційний вплив на зміст сільськогосподарської праці, характеризує глибину та масштаби виробництва. В цій ролі основні та оборотні засоби виступають матеріально-речовим фактором сільськогосподарського виробництва, а також фактором удосконалення суспільних відносин» [55, с. 320].

Актуальність проблеми співвідношення основного та оборотного

капіталу визначається динамікою державного та приватного виробництва, поглибленням спеціалізації та розширенням міжгалузевих зв'язків, реформуванням агропромислового комплексу, інфляцією, входженням української економіки в ринкові відносини. Методологічні питання оптимізації співвідношення основного та оборотного капіталу, методи та засоби аналізу процесів формування та використання виробничих фондів, їх нормування та прогнозування потребують наукового обґрунтування.

З метою встановлення залежності між забезпеченістю фондів основних оборотними і фондівіддачею нами здійснено аналіз за співвідношенням фондів оборотних та основних (таблиця 3.2).

Точної залежності між забезпеченістю фондів основних оборотними і фондівіддачею на протязі періоду досліджуваного спостерігається залежність: при підвищенні забезпеченості ТОВ «АГРО-СВІТ» фондами оборотними фондівіддача зростає.

Таблиця 3.2

Залежність фондівіддачі від співвідношення оборотних і основних фондів в ТОВ «АГРО-СВІТ»

Роки	Вартість, тис. грн.			Співвідношення між фондами оборотними і основними, грн.	Фондовіддача, грн.	Фондомісткість, грн.
	фондів основних	фондів оборотних	продукції валової			
2015	8023	18272,5	17869	2,28	3,37	0,8
2016	9832	28097	26970	2,86	4,32	0,6
2017	12564	28465	21915	2,27	3,22	3,62
2018	16369	24780,5	38804	1,51	2,45	20,23
2019	20877	28584	35738	1,37	1,96	11,35
Середнє	13533,00	25639,8	28259,2	2,06	3,06	7,32

Визначимо тісноту зв'язку між показниками на основі аналізу кореляційного (Додаток Г, рисунок 2). Побудоване регресії рівняння виглядає так:

$$\bar{Y}_x = 0,926 + 2,883x \quad (3.2)$$

Де \bar{Y}_x – фондівіддача, грн.;

x – співвідношення фондів основних та оборотних, %.

Одержана залежність свідчить про те, що за умов збільшення співвідношення фондів оборотних та основних на 1 грн. фондівіддача зросте на 2,883 грн. Кореляційний коефіцієнт $r=0,7605$ свідчить, що між величинами спостерігається тісний зв'язок прямий. Детермінаційний коефіцієнт $r^2 = 0,7605 * 0,7605 = 0,57836$ або 57,84%, доводить, що фондівіддачі варіація на 57,84% залежна від співвідношення фондів основних та оборотних, а залишок коливання 42,16% – від інших факторів неврахованих.

Ефективність використання фондів основних залежить не тільки від співвідношення фондів оборотних та основних, а й від дієвого застосування фондів оборотних.

В результаті отримано багатofакторну модель економетричну впливу ваги питомої фондів активних і співвідношення фондів основних та оборотних на фондівіддачу (Додаток Г, рисунок 3). Отримана модель виглядає так:

$$Y_{x_1, x_2} = -2,182 + 2,257x_1 + 0,153x_2 \quad (3)$$

Підсумовуючи наголосимо на тому, що, за умов збільшення забезпечення фондів основних оборотними на 1 грн., фондівіддача зростатиме на 2,257 грн., а за умов збільшення частки фондів активних на 1 % фондівіддача зросте на 0,153 грн.

Ключовими заходами відносно покращення застосування фондів основних має відбуватися своєчасна заміна матеріально застарілого, застарілого обладнання і пришвидшене введення в застосування обладнання нового, покращення обслуговування техніки і парку тракторного ТОВ «АГРО-СВІТ», застосування таких форм залучення техніки нової, насамперед лізингу, залучення інвестицій як вітчизняних, так і закордонних.

Накопичення об'ємів виробництва продукції виступає ключовою ознакою збільшення дієвості застосування фондів основних ТОВ «АГРО-СВІТ». З іншого боку, обсяг виробництва залежить від фонду капіталу праці

та ефективності використання робочої сили. Ефективне використання обладнання протягом робочого дня і повнота робочого дня, повноцінна робота в усі часи сприяють підвищенню продуктивності праці і, як наслідок, збільшенню виробництва.

Отже, існує дві основні форми підвищення ефективності використання фондів основних - екстенсивна і інтенсивна.

Форма екстенсивна поновлення характеризує темпи зростання обсягу засобів основних, що експлуатуються.

Інтенсивні - спрямовані на заміну існуючих фондів більш ефективними. Серед великих територій: - скорочення простоїв, що передбачає формування оптимальних рівнів сировини; якісне обслуговування обладнання тощо; - зменшення кількості невикористаного обладнання шляхом оренди, продажу; - розширення парку машин та обладнання за необхідності. Основними інтенсивними напрямками є: - підвищення рівня механізації та автоматизації виробництва; - заміна застарілого обладнання та машин, їх модернізація; - застосування прогресивних форм організації та управління виробництвом тощо.

Впровадження практичне зазначених заходів в ТОВ «АГРО-СВІТ» сприятиме інтенсифікації виробництва і, як наслідок, підвищенню ефективності використання основних фондів. Це, в свою чергу, зменшить виробничі витрати та збільшить трудовий капітал і, відповідно, продуктивність праці. Це збільшить рентабельність виробництва.

3.2. Шляхи покращення використання необоротних активів.

За словами Фірсової С.М.: «ефективне використання ресурсного потенціалу агроформувань є об'єктивною необхідністю і важливою передумовою розвитку аграрного сектора економіки. Реформаційні перетворення в сільському господарстві не дали очікуваної соціально-економічної віддачі, підприємства знаходяться у важкому становищі,

руйнується ресурсний потенціал галузі. В структурі ресурсного потенціалу агроформувань основну частку займають земельні ресурси – 60,4 %, основні фонди та людський капітал складають відповідно 15,2 та 24,4 % [64, с. 185].

Антіш О.М. зазначає: «сьогодні одним з найбільш актуальних завдань, що стоять перед сучасним підприємством, яке має в своєму розпорядженні складне дороге в обслуговуванні обладнання, є необхідність забезпечення його безпеки та одночасно економічної ефективної роботи. Важливим моментом при вирішенні цього завдання стає впровадження систем управління виробничими фондами та активами підприємства, що складають невід'ємну частину виробничого процесу та дозволяють збільшувати виробничу потужність підприємства за рахунок використання сучасних інформаційних технологій, не вдаючись до закупівель нового обладнання. Важливим моментом при вирішенні цього завдання стає впровадження систем управління виробничими фондами та активами підприємства, що складають невід'ємну частину виробничого процесу та дозволяють збільшувати виробничу потужність підприємства за рахунок використання сучасних інформаційних технологій» [3].

Атамась Г.П. звертає увагу на те, що: «від оснащеності підприємства основними засобами й ефективного їх використання, передусім від ефективного використання основних виробничих засобів, вирішальною мірою залежить обсяг виробництва товарів і послуг та пов'язані з ним кінцеві результати діяльності підприємства. Головною ознакою підвищення рівня ефективного використання основних фондів того чи іншого підприємства є зростання обсягу виробництва продукції чи надання послуг. Успішне функціонування основних фондів та виробничих потужностей залежить від того, якою мірою реалізуються екстенсивні та інтенсивні фактори кращого їх використання. Важливим показником використання основних засобів є фондоддача – зі збільшенням фондоддачі підвищується ефективність використання основних засобів» [5, с. 11].

Гетьман О.О. зазначає: «основними напрямками підвищення

ефективності використання основних виробничих фондів підприємством є такі:

1. Установка, монтаж та введення в експлуатацію основних виробничих фондів по можливості одночасно.
2. Збільшення капітальних вкладень в активну частину основних виробничих фондів підприємства.
3. Максимально можливе використання продуктивності та потужності наявного на підприємстві парку обладнання.
4. Максимально можливе використання календарного фонду часу згідно з технічними характеристиками обладнання.
5. Забезпечення належного обслуговування та дотримання необхідних умов експлуатації обладнання.
6. Своєчасне оновлення основних виробничих фондів підприємства.
7. Застосування комбінованого способу організації виробничих процесів на підприємстві.
8. Включення до виробництва незадіяних виробничих фондів.
9. Рівномірне завантаження основних виробничих фондів протягом робочого дня.
10. Підвищення професійно-кваліфікаційного рівня обслуговуючого основні виробничі фонди персоналу» [18, с. 59].

Результативна робота фондів основних і потужностей виробничих залежить від того, як реалізуються екстенсивні і інтенсивні фактори їх використання найкращого. Всебічне вдосконалення використання фондів основних та виробничих потужностей означає: по-перше, збільшення часу роботи основного обладнання, а по-друге, збільшення частки існуючого обладнання в загальній кількості обладнання, що є на підприємстві.

Екстенсивні напрями підвищення використання основних фондів представлені на рисунку 3.1.

За словами Череп А.В.: «ключовими перспективами у збільшенні часу функціонування устаткування виступає:

- скорочення та ліквідація внутрішньо змінних простоїв шляхом підвищення рівня організації виробництва (повне і своєчасне забезпечення робочих місць інструментами, матеріалами, напівфабрикатами, деталями);
- підвищення якості ремонтного обслуговування устаткування;
- скорочення цілодобових простоїв устаткування, підвищення коефіцієнта змінності його роботи» [67, с. 216].

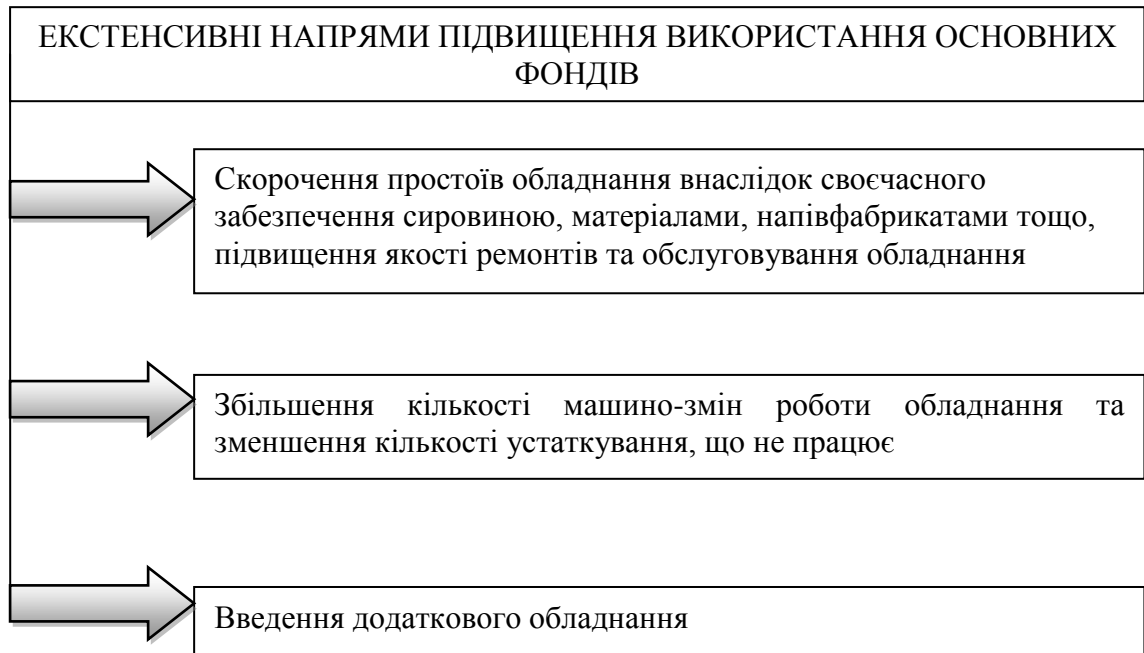

Рис. 3.1. Екстенсивні напрями підвищення використання основних фондів.

Важливим способом підвищення ефективності використання основних фондів є зменшення кількості неактивного обладнання, виведення з експлуатації надлишків та швидке залучення до виробництва невстановленого обладнання. Слід зазначити, що значне вдосконалення використання основних фондів та виробничих потужностей, хоча і не реалізоване на сьогоднішній день, все ж має обмеження. Інтенсивне вдосконалення використання основних фондів і виробничих потужностей, що передбачає збільшення ступеня завантаження обладнання за одиницю часу, має набагато ширші можливості. Інтенсивні напрямки підвищення

ефективності використання фондів основних наведені на рисунку 3.2.

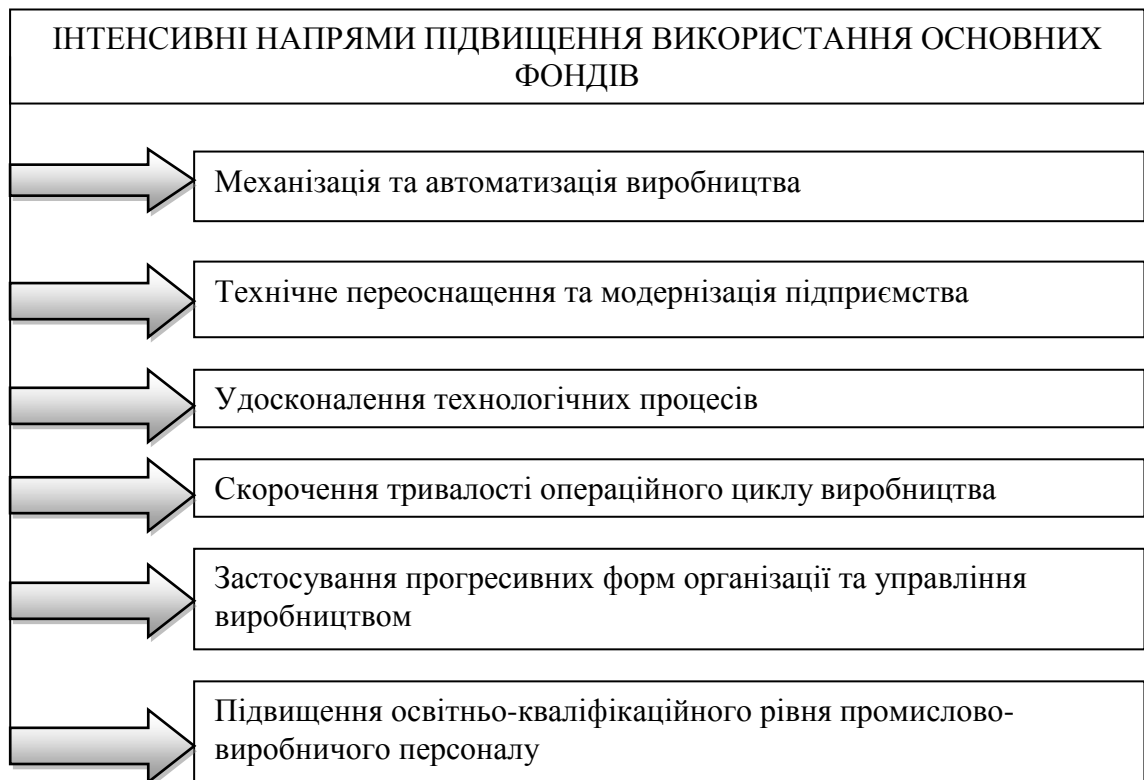

Рис. 3.2. Інтенсивні напрями підвищення ефективності використання основних фондів.

Значними резервами кращого екстенсивного та інтенсивного використання основних фондів та виробничих потужностей є вдосконалення структури основних фондів. Оскільки збільшення випуску продукції досягається лише у провідних основних цехах, важливо збільшити їх частку в загальній сумі основних фондів.

Збільшення основних фондів допоміжного виробництва призводить до збільшення фондомісткості виробництва, оскільки це безпосередньо не збільшує обсяг виробництва, але навіть без пропорційно розвиненого допоміжного виробництва основні цехи не можуть функціонувати з повною ефективністю.

Іванілов стверджує, що: «необхідно встановлювати оптимальну виробничу структуру підприємства - важливий напрямок кращого використання основних фондів. Важливий резерв кращого екстенсивного та

інтенсивного використання основних фондів та виробничих потужностей - швидке освоєння проектних потужностей, введення в дію нових технологічних ліній, агрегатів, устаткування. Практика свідчить, що середній фактичний період освоєння виробничих потужностей становить п'ять-шість і більше років. Разом з тим технічно й економічно обгрунтовані розрахунки підтверджують реальну можливість досягнення проектних показників за один-два роки, залежно від галузі та виду підприємства[26, с. 271-272].

У сучасних умовах слід запровадити та впровадити такі основні напрямки інтенсифікації відтворення основних фондів:

- кардинальне вдосконалення всієї організації робіт та її економічне обгрунтування на всіх етапах процесу відтворення (проектування - виробництво - розподіл - впровадження - експлуатація нового обладнання);

- відповідність кожного підприємства своїй стратегії технічного, організаційного та економічного розвитку;

- переорієнтація інвестиційної політики на максимальне технічне переозброєння та реконструкцію діючих виробничих потужностей; негайне суттєве збільшення масштабів виведення з виробництва технічно застарілих та економічно неефективних машин та обладнання, перехід від практики одноразової заміни використовуваних інструментів до систематичного всебічного оновлення техніко-технологічної бази взаємопов'язаних виробничих підрозділів підприємств;

- формування організаційно-економічної системи на національному рівні, здатної забезпечити постійну зацікавленість усіх ланок науково-виробничого комплексу у реалізації найбільш ефективних процесів відтворення та сприйнятті науково-технічних та організаційних нововведень (інновацій).

На думку Квятковської Л.А.: «практична реалізація названих головних напрямів інтенсифікації відтворювальних процесів потребує не лише активної інженерно-виробничої діяльності самих підприємств, а й мобілізації великих власних фінансових коштів. У повному обсязі вона можлива за

умови передовсім постійної державної підтримки, безпосередньої участі багатьох інститутів ринкової інфраструктури та іноземного капіталу. Головною ознакою підвищення рівня ефективного використання основних фондів і виробничих потужностей того чи іншого підприємства є зростання обсягу виробництва продукції. Кількість же виробленої продукції за наявного розміру виробничого апарату залежить, з одного боку, від фонду часу продуктивної роботи машин та устаткування протягом відповідного періоду, тобто від їх екстенсивного завантаження, а з другого - від ступеня використання знарядь праці за одиницю часу» [29, с68].

3.3. Оцінка ефективності заходів управління активами

На сучасному етапі економічного розвитку у більшості сільськогосподарських підприємств гостро не вистачає грошових коштів, які є частиною оборотних активів. Головною причиною цього явища була відсутність ефективної системи управління активами загалом. Ефективне управління активами має важливе значення для забезпечення функціонування підприємства, оскільки ефективна політика управління активами забезпечить безперервність виробничого процесу підприємств, встановлення системи управління грошовими потоками та дебіторською заборгованістю.

Гетьман О.О. зазначає: «у процесі діагностичної роботи необхідно отримати максимально об'єктивну оцінку стану активів з метою подальшого розвитку підприємства. Діагностика активів дає змогу виявити ключові проблеми і намітити шляхи подолання негативних ситуацій на підприємстві, що в підсумку дасть можливість визначити та підвищити ефективність управління ними. Проведення діагностики стану активів дасть можливість посилити конкурентоспроможність підприємства як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках» [18, с. 102].

Сформовано модель діагностичного аналізу активів підприємства.

Доцільно відмітити, що вчені приділяють мало уваги визначенню ефективності управління активами. Це питання практично не розглядається в літературі. Для діагностики корисно використовувати ті показники, які є інформаційною основою для прийняття управлінських рішень щодо управління активами. Практична цінність цього принципу очевидна, враховуючи той факт, що часто незрозуміло, які критерії використовуються для оцінки активів і які коефіцієнти лежать в основі аналізу. Важливим моментом для керівництва компанії є визначення ефективності управління активами, що знайде проблеми в управлінні.

На думку Гетьмана О.О.: «основна мета проведення діагностичного аналізу ефективності управління активами полягає у їх комплексній оцінці, за результатами якої керівництво зможе поррахувати ефективність управління активами і вчасно відреагувати на зміни в управлінні підприємством. Обробка даних може відбуватися в ручному режимі, в автоматизованому або частково автоматизованому. Але перевагу потрібно віддати автоматизованим системам, які підвищують якість аналізу. На першому етапі аналізу активів важливим є виокремлення системи оціночних показників, які дають змогу продіагностувати стан активів та запропонувати заходи щодо уникнення помилок, відхилень, викривлень інформації, прийняття стратегічних рішень щодо попередження та захисту суб'єкта аналізу від внутрішніх і зовнішніх факторів кризових явищ» [18, с. 106].

З метою точнішого розуміння і важливості використання складемо в графічному вигляді алгоритм діагностики активів підприємства, який представлено на рисунку 3.3.

Розглянемо більш детально кожний складник послідовності аналізу активів у межах діагностичного аналізу підприємства.

Юрій Е.О виокремлює 1-й етап і пояснює його так: «аналіз управління активами - аналіз політики управління активами з точки зору їх видів, поточних та необоротних, які фактично доступні на момент оцінки. Джерелом інформації є звітність підприємства. також на цьому етапі

аналізуються основні показники стану та ефективності управління активами. Компанії необхідно провести аналіз за такими показниками, як: - горизонтальний та вертикальний аналіз активів; - аналіз показників ліквідності; - аналіз показників фінансової стійкості; - аналіз прибутковості та прибутковості; - аналіз наявності оборотних активів; - аналіз ефективності використання оборотних активів» [72, с. 70].

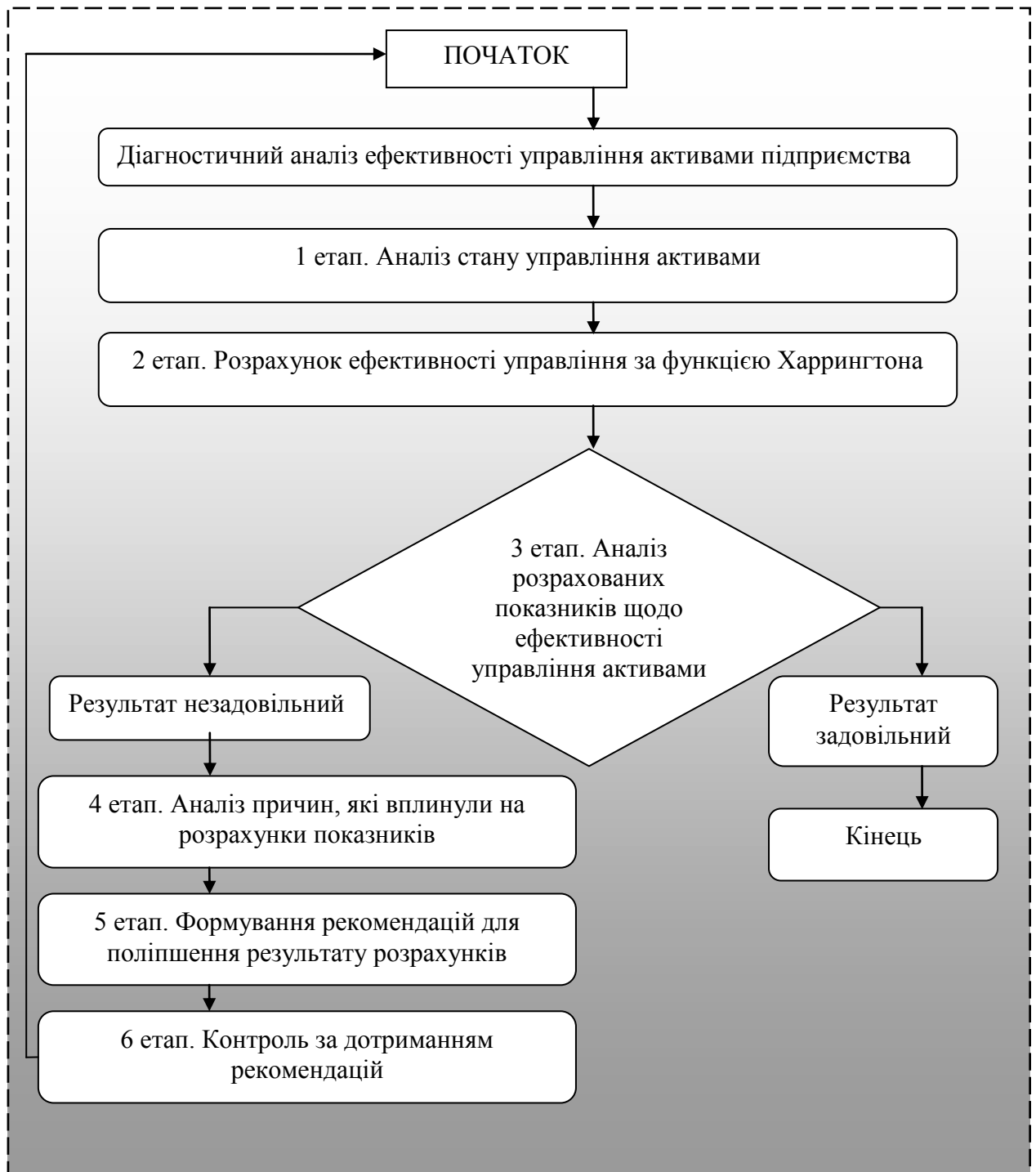

Рис. 3.3. Алгоритм діагностики активів підприємства.

На думку Грабовецького Б.Є: «аналіз ефективності використання оборотних активів допомагає оцінити наявність оборотних активів на підприємстві, їх надлишок або брак. За результатами проведеного аналізу робиться відповідний висновок про стан і ефективність управління активами і перехід до другого етапу» [21, с. 201].

2-й етап. Розрахунок управління ефективності з використанням функції Харрінгтона. На цьому етапі здійснюється розрахунок показника інтегрального за функцією Харрінгтона.

$$S = \sqrt[n]{A_1 \times A_2 \times A_3 \times \dots \times A_n} \quad (3.1)$$

де A_1, A_2, A_3 - показники, котрі прийнятні для аналізу під час виконання аналізу ефективності управління.

Підсумком такого розрахунку буде коефіцієнт корисної дії кінцевий, він засвідчить рівень дієвості: високий, достатній чи низький. Перебуваючи на даному етапі підприємство має розділити показники відповідно до певних критеріїв.

Шкала оцінки ефективності управління активами підприємства представлена в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3.

Оцінка ефективності	Значення показника узагальнюючого	Характеристика
Високий	8,0-10,0	Результат діагностики характеризується динамікою позитивною показників за всіма показниками оцінними
Достатній	2,0-7,9	Показники можуть мати тимчасову динаміку негативну
Низький	0,-1,9	Характеризується суттєвим зменшенням показників за всіма складниками

Критерії поділу такі:

1. Важливо розрахувати показник інтегральний оцінювання ефективності управління активами необоротними. Результати розрахунку наведені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4.

Розрахунок показника інтегральної оцінки ефективності управління необоротними активами ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник	Позначення	Роки				
		2015	2016	2017	2018	2019
Коефіцієнт зносу основних засобів	K_z	0,08	0,09	0,09	0,10	0,09
Фондовіддача	Φ_v	3,37	4,32	3,22	2,45	1,96
Коефіцієнт придатності засобів основних	$K_{\text{прид}}$	0,48	0,58	0,61	0,58	0,56
Рентабельність основних засобів виробничих	$P_{\text{оз}}$	1,11	0,86	0,13	0,02	0,05
$E_{\text{на}} = \sqrt[4]{K_z \times \Phi_v \times K_{\text{прид}} \times P_{\text{оз}}}$		0,62	0,66	0,39	0,23	0,26

Хом'як Р.Л. пропонує: «з метою оцінки ефективності управління необоротними активами пропонується керуватися такими показниками, як коефіцієнт зносу основних засобів, фондовіддача, матеріаловіддача, коефіцієнт придатності основних засобів, коефіцієнти оновлення та вибуття основних засобів, рентабельність основних виробничих засобів. Вищезазначені індикатори дають змогу оцінити ступінь управління необоротними активами» [65, с. 368].

Ефективність управління активами необоротними низька із зменшенням динаміки.

2. Розраховано показник інтегральний оцінки ефективності управління активами оборотними. Результати розрахунків представлені в таблиці 3.5.

З метою оцінювання ефективності управління активами оборотними пропонується керуватися такими показниками, як прибутковість реалізації, середній термін погашення дебіторської заборгованості, оборот запасів, середній термін погашення кредиторської заборгованості. Вищезазначені

показники дозволяють оцінити ступінь управління оборотними активами. Оцінка управління оборотними активами є позитивною зі зниженням динаміки.

Таблиця 3.5.

Розрахунок інтегрального показника оцінки ефективності управління оборотними активами ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник	Позначення	Роки				
		2015	2016	2017	2018	2019
Рентабельність реалізації	P_p	0,37	0,39	0,09	0,02	0,04
Середній темп погашення дебіторської заборгованості	T_d	97,5	107,2	95,4	86,7	91,7
Оборотність запасів	$K_{об.з}$	1,71	1,81	1,27	2,60	2,07
Середній темп погашення кредиторської заборгованості	T_k	2,4	3,6	4,5	1,5	11,6
$E_{на} = \sqrt[4]{P_p \times T_d \times K_{об.з} \times T_k}$		3,50	4,10	2,60	1,60	3,20

3. Використовуючи експертну шкалу вищенаведені показники переоформлюють у оцінки бальні, їм також присвоюють вагові значення, що дають можливість отримати інтегральні рівні різних складників під час оцінювання ефективності управління активами підприємства таблиця 3.6.

Результати оцінки ефективності управління активами представимо графічно на рисунку 3.4.

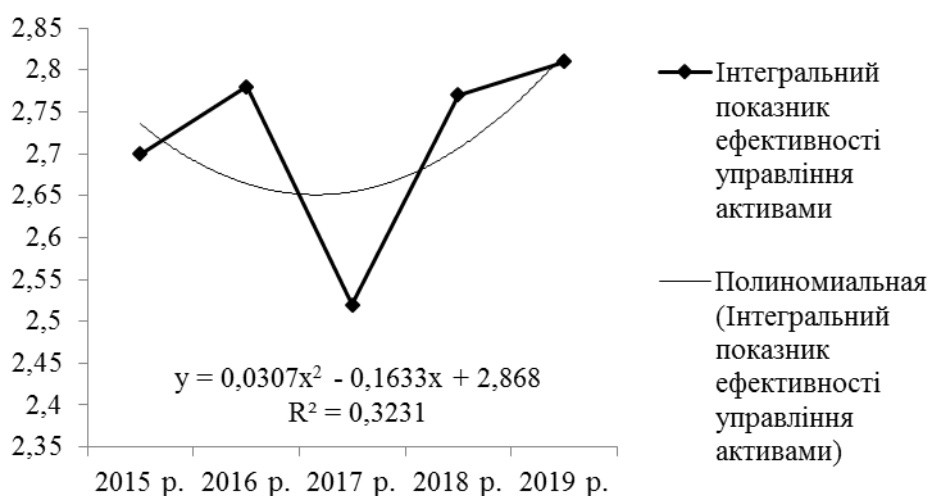

Рис. 3.4. Динаміка інтегрального показника інтегрального показника оцінки ефективності управління активами ТОВ «АГРО-СВІТ».

Отже, результативність управління ТОВ «АГРО-СВІТ» перебуває в діапазоні «достатня».

Керівництву підприємства важливо визначити, чи задовольняє їх такий результат, чи ні. Якщо так, то аналіз закінчується, якщо ні – переходять до етапу наступного аналізу причин такого результату.

Таблиця 3.6.

Розрахунок інтегрального показника оцінки ефективності управління активами ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник	Бал	Роки				
		2015	2016	2017	2018	2019
$E_{на} = \sqrt[4]{K_з \times \Phi_в \times K_{прид} \times P_{оз}}$	3	0,62	0,66	0,39	0,23	0,26
$E_{на} = \sqrt[4]{P_p \times T_d \times K_{об.з} \times T_k}$	7	3,50	4,10	2,60	1,60	3,20
$E_{інт}$	10	2,7	2,78	2,52	2,77	2,81

Грунтуючись на узагальненні значень цих рівнів бал найбільшій шкали оцінки кожного показника (10 балів) варто застосовувати при генеруванні шкали оцінки управління ефективності активами підприємства на основі показника інтегрального і її інтерпретації графічної.

Етап 3. Аналіз розрахункових показників ефективності управління активами. На цьому етапі за результатами визначення рівня ефективності управління компанія приходить до відповідного висновку. Якщо рівень ефективності високий, результат задовольняє керівництво, тоді аналіз завершено. Якщо результат низький або достатній, переходьте до четвертого етапу.

4-й етап. Аналіз причин, що вплинули на розрахунки показників ефективності. За результатами аналізу проводиться аналіз причин впливу на обрані показники оцінки. Можливо, вибрані показники не чітко відображають всю картину або фактори впливу вибрані неправильно. Після цього аналізу ми переходимо до п'ятого етапу.

5-й етап. Формування рекомендацій щодо покращення результату розрахунків. На цьому етапі особи, відповідальні за діагностику, формують

необхідний набір рекомендацій для покращення результату розрахунків.

6-й етап. Контроль за дотриманням рекомендацій - стежити за корекцією показників.

Отже підсумовуючи зазначимо, що дослідження показали, що в процесі діагностичної роботи необхідно отримати найбільш об'єктивну оцінку стану активів з метою подальшого розвитку підприємства. Діагностика активів дозволяє виявити ключові проблеми та визначити шляхи подолання негативних ситуацій на підприємстві, що врешті-решт виявить та підвищить ефективність управління ними. Проведення діагностики стану активів дасть можливість посилити конкурентоспроможність підприємства як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Для діагностики корисно використовувати ті показники, які є інформаційною основою для прийняття управлінських рішень щодо управління активами. Практична цінність цього принципу очевидна, враховуючи той факт, що часто незрозуміло, які критерії використовуються для оцінки активів та які коефіцієнти лежать в основі аналізу. Важливим моментом для керівництва компанії є визначення ефективності управління активами, що знайде проблеми в управлінні. Основною метою діагностичного аналізу ефективності управління активами є їх комплексна оцінка, за результатами якої керівництво зможе розрахувати ефективність управління активами та своєчасно реагувати на зміни в управлінні підприємством.

Висновки до розділу 3.

1. Здійснивши економіко-математичне моделювання ефективності використання активів необоротних варто зауважити: що за умов збільшенні ваги питомої фондів активних на 1% фондівіддача зростає на 0,712 грн. Розрахований коефіцієнт кореляції $r=0,689$ доводить, що між фондівіддачею і вагою питомою фондів активних є досить тісна залежність пряма. Детермінації коефіцієнт $r^2 = 0,689 * 0,689 = 0,545235$ або 53,52%,

доводить, що на 53,52% варіювання фондів на протязі досліджуваного періоду залежить від ваги питомої фондів активних, інша частина 45,48% коливань – зумовлена факторами неврахованими.

2. За умов збільшення співвідношення фондів оборотних та основних на 1 грн. фондів зростає на 2,883 грн. Кореляційний коефіцієнт $r=0,7605$ свідчить, що між величинами спостерігається тісний зв'язок прямий. Детермінаційний коефіцієнт $r^2=0,7605*0,7605=0,57836$ або 57,84%, доводить, що фондів варіація на 57,84% залежна від співвідношення фондів основних та оборотних, а залишок коливання 42,16% – від інших факторів неврахованих.

3. Пріоритетним напрямом збільшення ефективності використання фондів основних є зниження кількості устаткування недіючого, виведення із експлуатації зайвого і постійне включення у виробництво устаткування невстановленого.

4. Основною метою діагностичного аналізу ефективності управління активами є їх комплексна оцінка, за результатами якої керівництво зможе розрахувати ефективність управління активами та своєчасно реагувати на зміни в управлінні підприємством. Обробка даних може здійснюватися вручну, в автоматизованій або частково автоматизованій.

5. У процесі діагностичної роботи необхідно отримати найбільш об'єктивну оцінку стану активів з метою подальшого розвитку підприємства. Діагностика активів дозволяє виявити ключові проблеми та визначити шляхи подолання негативних ситуацій на підприємстві, що в кінцевому рахунку дозволить виявити та підвищити ефективність управління ними. Проведення діагностики стану активів дасть можливість посилити конкурентоспроможність підприємства як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Підсумовуючи результати дослідження з фінансового управління необоротними активами підприємства та пошуку шляхів його вдосконалення доцільно зробити такі висновки:

1. Вартість необоротних активів підприємства залежить від обсягу фінансових ресурсів, якими воно володіє. Структура покриття активів джерелами формування безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства. Оптимально сформовані необоротні активи завдяки певній структурі фінансових ресурсів дозволяють підприємству безперервно здійснювати свою діяльність, підтримувати достатній рівень своєї платоспроможності.

2. Необоротні активи - це сукупність матеріальних і нематеріальних прав та ресурсів, що є власністю суб'єкту господарювання, приймають участь у процесі виробничому, вартість свою передають на товар частинами та ефект корисний від яких прогнозується отримати на протязі періоду більше року одного.

3. Структура продукції товарної в цілому мала тенденцію до збільшення. ТОВ «АГРО-СВІТ» спеціалізується лише на вирощуванні продукції рослинництва, а саме: пшениці озимої, кукурудзи на зерно, ячменю, соняшника а також насіння ріпаку і кользу. Серед товарної продукції за обсягом переважає пшениця озима. З кожним досліджуваним роком обсяги пшениці озимої мали тенденцію до збільшення так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком обсяг пшениці озимої збільшився на 6131 тис. грн. По всім іншим видам продукції спостерігається позитивна тенденція на протязі досліджуваного періоду 2015-2019 років.

4. Найбільша кількість амортизаційних відрахувань припадає на машини та обладнання, даний показник на протязі досліджуваного періоду мав тенденцію до збільшення. Так у 2019 році в порівнянні з 2015 роком частка нарахованої амортизації збільшилася на 1022 тис. грн., така динаміка

пояснюється тим, що в сільськогосподарському виробництві основу господарювання складають машини та обладнання. Загальна сума амортизаційних відрахувань на протязі досліджуваного періоду 2015-2019 років поступово збільшувалась і у 2019 році в порівнянні з 2015 роком збільшилась на 3249 тис. грн.

5. Здійснивши економіко-математичне моделювання ефективності використання активів необоротних варто зауважити: що за умов збільшенні ваги питомої фондів активних на 1% фондівіддача зростає на 0,712 грн. Розрахований коефіцієнт кореляції $r=0,689$ доводить, що між фондівіддачею і вагою питомою фондів активних є досить тісна залежність пряма. Детермінації коефіцієнт $r^2 = 0,689 * 0,689 = 0,545235$ або 53,52%, доводить, що на 53,52% варіювання фондівіддачі на протязі досліджуваного періоду залежить від ваги питомої фондів активних, інша частина 45,48% коливань – зумовлена факторами неврахованими.

6. За умов збільшення співвідношення фондів оборотних та основних на 1 грн. фондівіддача зростає на 2,883 грн. Кореляції коефіцієнт $r=0,7605$ свідчить, що між величинами спостерігається тісний зв'язок прямий. Детермінації коефіцієнт $r^2 = 0,7605 * 0,7605 = 0,57836$ або 57,84%, доводить, що фондівіддачі варіація на 57,84% залежна від співвідношення фондів основних та оборотних, а залишок коливання 42,16% – від інших факторів неврахованих.

7. Пріоритетним напрямом збільшення ефективності використання фондів основних є зниження кількості устаткування недіючого, виведення із експлуатації зайвого і постійне включення у виробництво устаткування невстановленого.

Підсумовуючи вищенаведене, для поліпшення фінансового управління необоротними активами підприємства пропонуємо наступне:

1. Основними заходами щодо поліпшення використання основних фондів повинні бути своєчасна заміна застарілого та матеріально застарілого обладнання, прискорене введення в експлуатацію нового обладнання,

вдосконалення технічного обслуговування машин і тракторного парку ТОВ «АГРО-СВІТ», використання нових форм нового обладнання, включаючи лізинг, залучення інвестицій як вітчизняних, так і закордонних.

2. Збільшення обсягів виробництва продукції є однією з ознак підвищення ефективності використання основних фондів ТОВ «АГРО-СВІТ». З іншого боку обсяг виробництва продукції залежить від фондоозброєності праці та ефективності використання праці. Ефективне використання обладнання використовує робочий день та наповнюваність робочого дня, повноцінну роботу за весь час сприяє підвищенню продуктивності праці, а також збільшенню та збільшенню обсягу виробництва.

3. У сучасних умовах слід впровадити та впровадити такі основні напрямки інтенсифікації відтворення основних фондів: - кардинальне вдосконалення всієї організації робіт та її економічне обґрунтування на всіх етапах процесу відтворення (проекування - виробництво - розподіл - впровадження - експлуатація нового обладнання); - дотримання власної стратегії технічного, організаційного та економічного розвитку; переорієнтація інвестиційної політики на максимальне технічне переозброєння та реконструкцію діючих виробничих потужностей; негайне суттєве збільшення масштабів виведення з виробництва технічно застарілих та економічно неефективних машин та обладнання, перехід від практики одноразової заміни використовуваних інструментів до систематичного всебічного оновлення техніко-технологічної бази взаємопов'язаних виробничих підрозділів підприємств; - формування організаційно-економічної системи на національному рівні, здатної забезпечити постійну зацікавленість усіх ланок управління науково-виробничим комплексом у реалізації найбільш ефективних процесів відтворення та сприйнятті науково-технічних та організаційних нововведень (інновацій).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агрес О.Г. Основні засоби сільськогосподарських підприємств: стан, класифікація та вартісне оцінювання / О.Г. Агрес // Держава та регіони, 2016. – №6. – С.5-9.
2. Андрушків Б. М. Формування адаптивної моделі управління процесом відтворення господарського капіталу на засадах підвищення капіталізації підприємства [Електронний ресурс] / Б. М. Андрушків, Л. М. Мельник, О. Б. Погайдак // Сталий розвиток економіки. – 2015. – № 5. – С. 71–78. – Режим доступу : http://www.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2012_5/71.pdf.
3. Антіш О.М. Основні засади покращення ефективності управління майном підприємства: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://conferences.neasmo.org.ua/node/819>
4. Ареф'єва О.В., Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення // О.В. Ареф'єва Д.М. Городинська // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 8(86.) – С. 83–90.
5. Атамась, Г.П. Ефективність використання основних засобів в аграрних підприємствах / Г.П. Атамась // Аграрний вісник Причорномор'я. – Одеса , 2017 . – Вип.65 . – С.10-13.
6. Барілович О. М. Стан та проблеми розвитку сільського господарства України / О. М. Барілович // Молодий вчений. – 2015. – №8. – С. 36-39.
7. Бичкова Н. В. Оптимізація структури капіталу вітчизняних підприємств у контексті підвищення ефективності фінансової діяльності / Н.В. Бичкова. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – №. 1 (48). – С. 16-23.
8. Бланк И. А. Финансовый менеджмент / И.А. Бланк: учебный курс. – К: Ника-Центр; 2006. – 656 с.
9. Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия /

И.А. Бланк. – К. : Ника-Центр ; Эльга, 2003. – 246 с.

10. Богацька Н.М. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення в бізнес процесах підприємства // Н.М. Богацька, О. В. Галюк. // Молодий вчений. 2016. № 2(02). С. 12-16.

11. Богданюк О.В. Значення необоротних активів в системі обороту капіталу сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] /, О.В.Богданюк С.М. Сумченко // режим доступу: <http://nubip.edu.ua/sites/default/files/20підприємств.pdf>

12. Брадул О. М. Аналіз стану та ефективності відтворення основних фондів промислових підприємств Дніпропетровської області / О. М. Брадул, Н. О. Шура // Вісник Криворізького технічного університету. Зб. наук. праць. – 2011. – № 29. – С. 322–343.

13. Вареник В.М. Діагностичний аналіз грошових потоків національної економіки / В.М. Вареник // Економічний нобелівський вісник. 2017, 1 (7). С. 87–94.

14. Васильєва Н.К. Економіко-математичне моделювання в сільському господарстві: навч. посіб. / Н. К. Васильєва; Дніпропетр. держ. аграр. - екон. ун-т. – Дніпропетровськ: Біла К. О. – 2015. – 155 с.

15. Вигівська Ю.І. Моделювання діяльності підприємств агропромислового комплексу / Ю.І. Вигівська, О.М. Шикова // Агросвіт. – 2011. – №16. – С. 6-9.

16. Герасимчук В.Г. Економіка та організація виробництва: підручник/ В.Г. Герасимчук, А.Е. Розенплентер. – К. : Вид-во «Знання», 2007. – 678 с.

17. Гетьман О.О. Економіка підприємства : Навч. посіб. / Гетьман О.О., Шаповал В.М. – 2-ге видання. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

18. Гетьман О.О. Економічна діагностика. Навчальний посібник. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. К.: Центрнавчальної літератури, 2007.

19. Голов С. Ф. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / С. Ф.

Голов. – К.: ФПБАУ, 2004. – 248 с.

20. Городянська Л. В. Амортизація : функції, фінансовий механізм управління, концептуальні підходи до розробки загальної методики обліку амортизації / Л. В. Городянська // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 2 (32). – С. 57-68.

21. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз : [підручник для студентів] / Б.Є. Грабовецький. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с.

22. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 2 (44). – С. 36-40.

23. Диба В. М. Облік та аналіз необоротних активів : моногр. / В. М. Диба. – К. :КНЕУ, 2008. – 288 с.

24. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. – 714 с.

25. Зацеркляний М. М. Економіко-математичне моделювання: навчальний посібник / М. М. Зацеркляний, С. О. Кузніченко. – К.: «Прецедент». – 2012. – 360 с.

26. Іванілов О.С. Економіка підприємства : Підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

27. Ільченко О.С., математична модель фінансового стану на основі системи балансових рівнянь // О.С. Ільченко, О.П. Низьков, В.В. Хаустов // Економіст. – 2006. – № 1. – С. 38 - 41.

28. Ітерман Г.А. Політика управління необоротними активами підприємства/ Л.І.Бровко, Г.А. Ітерман // Облікова, фінансова та управлінська діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки: кол. моног. / за заг. ред. І.П. Приходька – Дніпро :Пороги, 2020.- С. 151-161.

29. Квятковська Л.А. Комплексний підхід до оцінки ефективності управління підприємством / Л.А. Квятковська, Л.Д. Воробйова // Вісник

Національного технічного університету «ХПІ». Сер. : Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. 2013, № 50. С. 67–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcspiauy_2013_50_15.

30. Климова О.С. Фактори впливу на підвищення ефективності використання основних виробничих фондів сільськогосподарських підприємств / О.С. Климова // Агросвіт, 2018. – №10. – С.46-51.

31. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент / Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова. – К. : Знання, 2015. – 406 с.

32. Корнєва Н.О., Шляхи покращення фінансового стану підприємств // Н.О. Корнєва, І.О. Шаповалова // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. 2013. Вип. 5.1. С. 55-60.

33. Косова Т. Д. Амортизація як інвестиційний ресурс підприємства / Т. Д. Косова // Актуальні проблеми економіки, 2017. – № 9. – С. 157-166.

34. Кузнецов В. Великий словник бухгалтера / В. Кузнецов, О. Михайленко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Харків: Фактор, 2005. – 532 с.

35. Ладунка І.С. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах // І.С. Ладунка// Економіка і суспільство: зб. наук. праць Мукачівського державного університету. №5. Мукачево, 2016. С. 185-188.

36. Мазуркевич І. О. Оцінка ефективності використання основних засобів на підприємстві / І. О. Мазуркевич // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 2 (57). – С. 91–93.

37. Математичне моделювання та інформаційні технології в аграрному секторі економіки: монографія/ за ред.. Н.К. Васильєвої. – Дніпропетровськ: Біла К.О. – 2016. – 203 с

38. Мних Є. В. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.

39. Момот Т.В. Фінансовий менеджмент / Момот Т.В. – К. : ЦУЛ, 2011. – 712 с.

40. Мочерний С. В. Економічна енциклопедія / С. В. Мочерний. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – Т. 1. – С. 848.
41. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», від 07.02.2013 р. №73. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
42. Обущак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства // Т.А. Обущак // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 9. – С. 92–98.
43. Олійник О.В. Економічний механізм розширеного відтворення в сільському господарстві: Навчальний посібник / О.В. Олійник. – К., 2006. – 288 с.
44. Пашнюк Л.О. Джерела фінансування оновлення основних фондів та напрями їх вдосконалення / Л.О. Пашнюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 9. – С. 46-50.
45. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств / А. М. Поддєрьогін: Підручник / К.: КНЕУ, 2002. – 571 с.
46. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 488с.
47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 87 від 31 березня 1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0396-99>.
48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92.
49. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 року № 242
50. Порядок бухгалтерського обліку, збереження та використання необоротних активів у Федерації профспілок України : розпорядження

голови ФПУ № 180 від 13 листопада 2006 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.licasoft.com.ua>.

51. Притуляк Н.М. Ефективність використання нематеріальних активів / Н.М. Притуляк // Фінанси України : журнал. – 2019. – № 11. – С. 41-44

52. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банку України : постанова Національного банку України № 480 від 20 грудня 2005 року із доповненнями та змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06>.

53. Про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства : наказ Фонду державного майна України № 1954 від 29 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0109-11>.

54. Про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства: наказ Фонду державного майна України № 1954 від 29.12.2010 р [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0109-11>.

55. Романенко М.А. Ефективність використання основних виробничих фондів та розробка пропозицій щодо її поліпшення / М.А. Романенко // Держава та регіони, 2019 . – №3 . – С.318-321.

56. Рудницька О.М. Шляхи покращання фінансового стану українських підприємств // О.М. Рудницька, Я.Р. Біленська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2016. № 649: Логістика. С. 132–138.

57. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства: 5-е вид. / Г.В. Савицька. – Мінськ: ООО «Новое поколение», 2001. – 688 с.

58. Сеймон В. С. Бухгалтерський облік необоротних активів в Україні та Угорщині: порівняльний аспект / Сеймон В. С. – 2010. – 23 с.

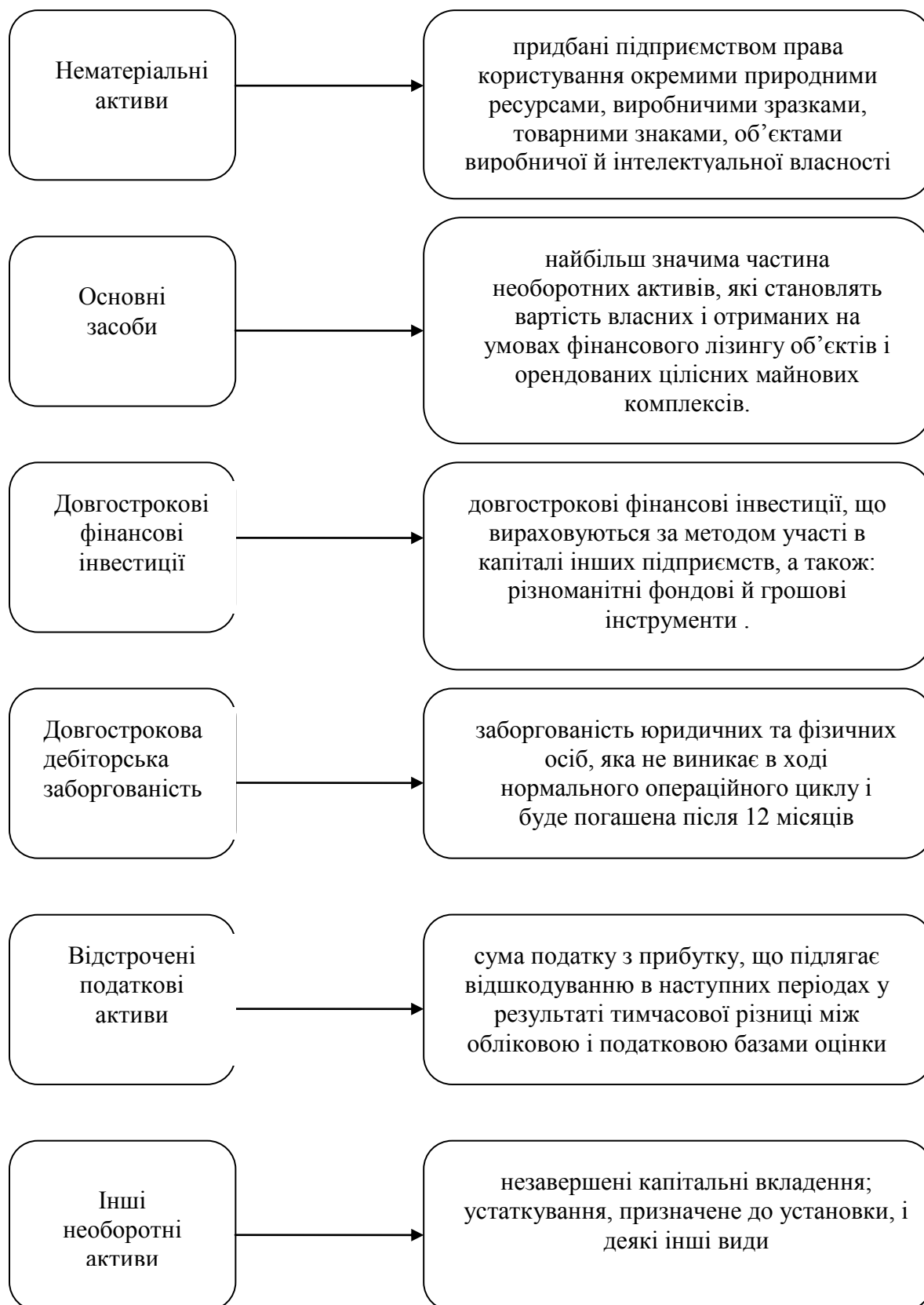
59. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підруч. / В. М. Шелудько. – 2-ге вид., стер. – К., 2013. – 375 с.
60. Семенов А. Г. Особливості формування капіталу підприємства / А. Г. Семенов, Л. А. Юсипчук // Вісник економічної науки України. - 2014. - № 1. - С. 110-114. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2014_1_27.
61. Туркоман Л.С. Роль і місце економічної діагностики в системі оцінки стану суб'єктів. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/economy/2009/109-96-16.pdf>.
62. Фінанси підприємств: підручник / за ред. А. М. Поддєрьогіна. 6-те вид., перероб. та допов. - К.: КНЕУ, 2006. - 552 с.
63. Фінансово-економічний аналіз: Підручник/ Буряк П.Ю., Римар М.Б., Биць М.Т. та ін. Під заг.ред. П.Ю. Буряка та М.В. Римара. - К.: ВД Професіонал, 2004. - 528 с.
64. Фірсова С.М. Особливості внутрішнього контролю використання необоротних активів підприємства / С.М. Фірсова, О.В. Гарасюта // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2019. – Вип. 16.6. – С. 184-187.
65. Хом'як Р.Л. Необоротні активи: сутність та їх класифікація / Р.Л. Хом'як // Науковий вісник НЛТУ. – 2016. – Вип. 16.6 – С. 184–187
66. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
67. Череп А.В. Ефективність використання основних фондів / Череп А.В., Клименко А.А. // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. – №6. – С. 214-217.
68. Чернецька Ю. А. Формування оптимальної структури капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Вісник Хмельницького національного університету 2017, № 2, Т. 3. – С. 109-112.
69. Швець В. Необоротні активи в системі кругообороту капіталу підприємства / В. Швець, О. Борисюк // Економіка. – 2018. – № 118. – С. 53-55.

70. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз / О.О. Шеремет. – К., 2009. – 196 с.
71. Щепіта Т. Г. Особливості ефективного формування і використання капіталу підприємства / Т. Г. Щепіна, У. В. Люлько. // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2015. – №. 40. – С. 91–95.
72. Юрій Е.О. Вдосконалення методики оцінки фінансового стану підприємств в контексті регулювання їх економічної поведінки у мінливому середовищі / Е.О. Юрій, В.В. Прядко, В.К. Євдокименко, М.В. Карвацький // Регіональна економіка. 2016. №1. С. 69-80.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Склад необоротних активів підприємства

ДОДАТОК Б

Динаміка показників ділової активності ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показник	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р. (+;-)
Оборотність активів (обороті), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	0,87	0,89	0,89	0,78	0,68	-0,19
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	1,48	1,51	1,42	1,62	1,43	-0,05
Період одного обороту обігових коштів	243	238	253	222	251	8,09
Коефіцієнт оборотності запасів (обороті)	1,71	1,81	1,27	2,60	2,07	0,36
Період одного обороту запасів (днів)	211	199	283	138	174	-37,13
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості(оборотів)	3,69	3,36	3,77	4,15	3,93	0,23
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	97	107	95	87	92	-5,76
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	2	4	5	2	12	9,25
Період операційного циклу (днів)	309	306	378	225	266	-42,89
Період фінансового циклу (днів)	306	302	373	224	254	-52,14
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,88	0,89	0,89	0,87	0,85	-0,03

Розрахунок узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів ТОВ «АГРО-СВІТ»

Показники	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення (+,-)	2019 р. у % до 2015 р.
Чистий дохід від реалізації продукції тис. грн.	27059	42475	40506	40169	40966	13907	151,40
Чистий прибуток (збиток) тис. грн.	10009	16524	3475	809	1840	-8169	18,38
Середньорічна вартість основних засобів тис. грн.	8023	9832	12564	16369	20877	12854	260,21
Середньорічна чисельність працівників, чол.	81	86	83	72	72	-9	88,89
Фондовіддача, грн.	3,37	4,32	3,22	2,45	1,96	-1,4	58,18
Рентабельність (збитковість) основних засобів, %	124,25	168,06	27,66	4,94	8,81	-115,94	-
Продуктивність праці, грн.	33,41	49,39	48,80	55,79	56,90	23,49	170,32
Рівень ефективності використання основних засобів, %	0,04	0,06	0,06	0,08	0,08	0,04	
Перший інтегральний показник ефективності використання основних засобів, грн.	2,05	2,69	0,94	0,35	0,42	-1,64	20,27
Другий інтегральний показник ефективності використання основних засобів, грн.	4,17	6,46	2,29	0,97	1,17	-3,00	28,06

ДОДАТОК Г

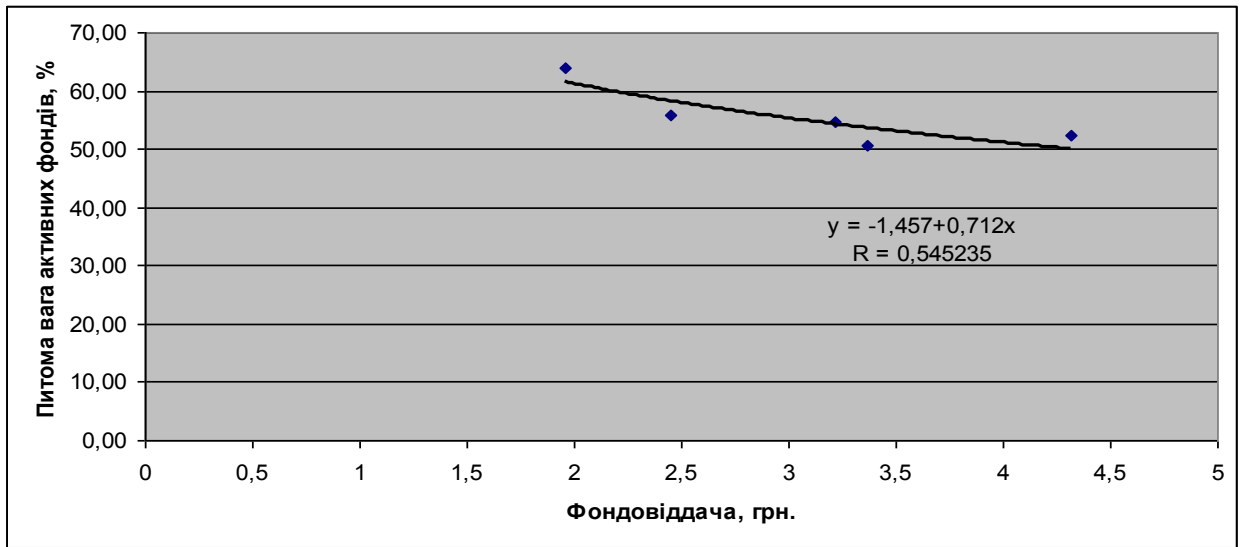

Рисунок 1

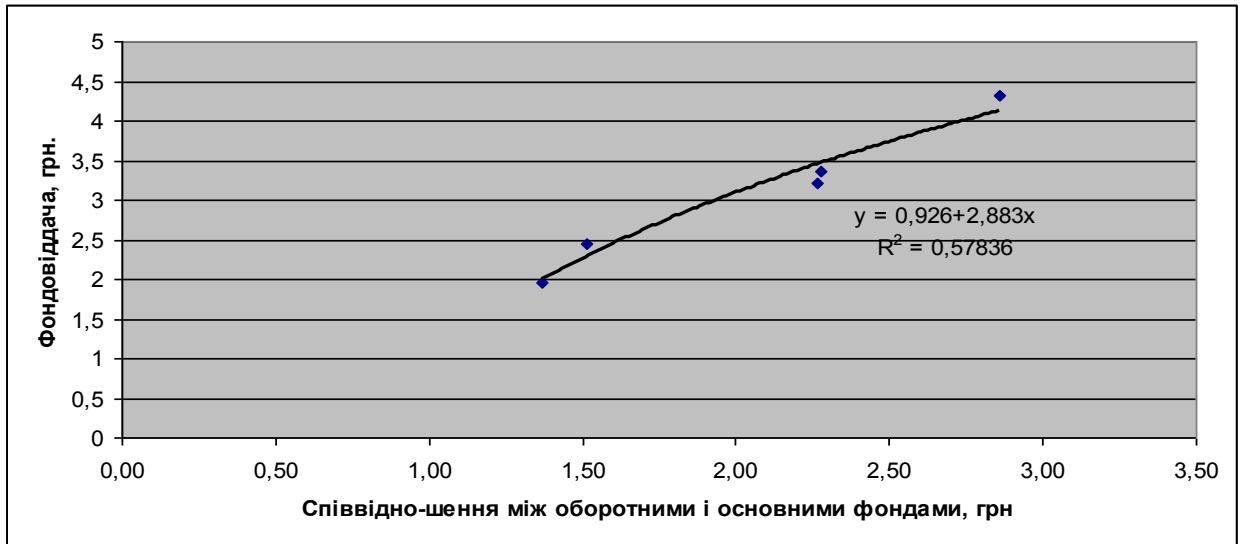

Рисунок 2

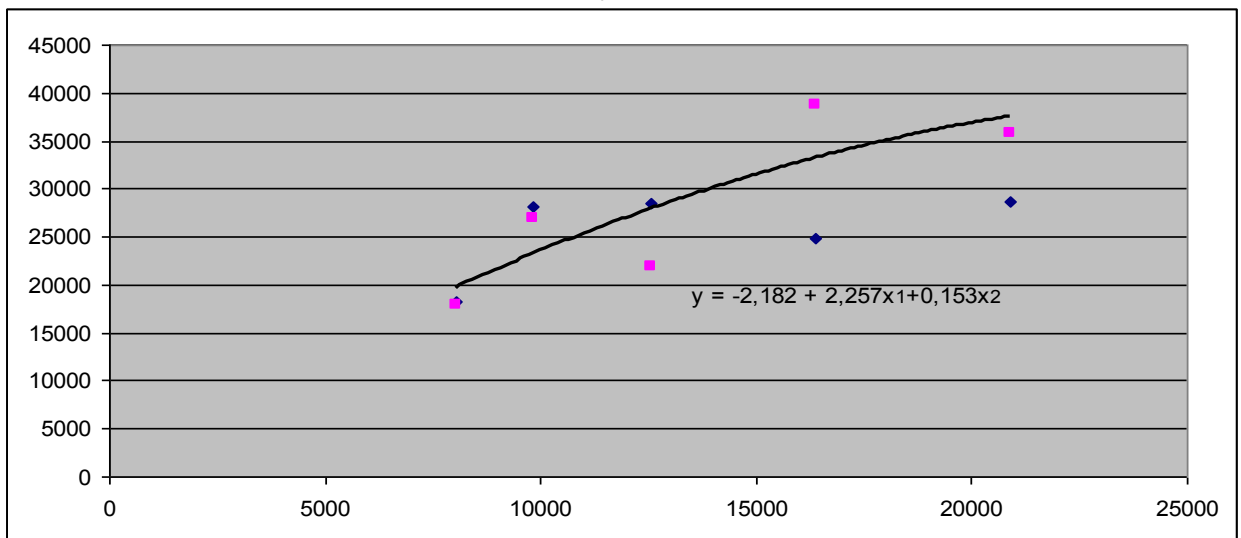

Рисунок 3